

सिखचक

ਸਿਮਰਨ

.

ਸਿਮਰਨ

— ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਕਵੀ

ਮਾਰਚ 1969

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1100

ਡਾਪਕ : ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਜੰਜੂਆ,
ਅਵਾਮੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ,
ਨਹਿਰੂ ਗਾਰਡਨ ਰੋਡ, ਜਲੰਧਰ ।

‘ਸਿਮਰਨ’ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ-ਖਰਚ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਨਿੰਨ ਸੇਵਕ
ਸੇਠ ਤਿਲੋਕ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ,
ਟੇਡਰਜ਼ ਬੈਂਕ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ.
ਨੇ ਕੀਤਾ ।

ਉਸ
ਨੂੰ
ਜਿਸ
ਪਿਆਰ
ਤੇ
ਪਿਆਰੇ ਦੀ
ਸੂਝ
ਦਿੱਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਇਹ ਹੈ ਸੋਮਾ ਪਿਆਰਾਂ ਦਾ

ਖਿਆ, ਸੀਲਤਾ, ਸਚ, ਸੁਚ, ਸੰਜਮ,
ਘੇਰਾ ਇਦ੍ਰੇ ਦੀਦਾਰਾਂ ਦਾ

ਤਪਤ ਬੁਝੇ ਤਨ ਮਨ ਤੇ ਧਨ ਦੀ
ਪਾ ਭਲਕਾ ਇਕ ਵਾਰਾਂ ਦਾ

ਦੁਖ ਭੁਲਦੇ, ਸੁਖ ਸਹਿਜ ਉਪਜਦੇ
ਰਸ ਮਿਲਦਾ ਭਟਕਾਰਾਂ ਦਾ

ਸੂਖਮ, ਕੰਮਲ, ਸਦਾ ਸੁਗੰਧਤ
ਮਹਿਰਮ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਦਾ

ਮਾਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਬੂਟੇ ਉੱਤੇ
ਮਹਿਕਿਆ ਪੁਸ਼ਪ ਬਹਾਰਾਂ ਦਾ ।

ਤੂੰ ਸਮਰੱਥ, ਅਕੱਥ, ਅਗੋਚਰ, ਤੂੰ ਨਿਰ-ਅੰਜਨ ਪਿਆਰੇ
 ਸਾਡੇ ਲਈ ਸ-ਗੁਣ ਹੋ ਆਇਓਂ, ਦੇਵਣ ਨੂਰ ਨਜ਼ਾਰੇ
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਭੁਗਤਦਾ, ਆਪ ਕੰਵਲ ਸਮ ਰਹਿਨੈ :
 ਸ਼ਾਲਾ ! ਆਪਣੀ ਨਜ਼ਰੀਂ ਰੱਖੀਂ, ਇਹ ਅਨੰਦ ਸੁਖ ਸਾਰੇ । ੧ ।

ਉਚ ਨੀਚ ਵਿਚ ਤੇਰਾ ਵਾਸਾ, ਸਭ ਕੁਛ ਤਿਰਾ ਪਸਾਰਾ
 ਸੁਖ ਸੁਆਦਾ ਲਈ ਸਿਮਟ ਆ ਗਿਓਂ, ਬਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ
 ਰਸਨਾ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕੀ ਮਾਅਨੇ, ਧੜਕਣ ਸਿਮਰਨ ਹੋਈ :
 ਸ਼ਾਲਾ ! ਪਿਆਰ ਸਲਾਮਤ ਰੱਖੀਂ, ਹੈ ਜੋ ਜਗਤ-ਸਹਾਰਾ । ੨ ।

ਤੇਰਾ ਨਾਮ ਲਿਆਂ ਦੁੱਖ ਨੱਸਣ, ਸੁਖ ਵੱਸਣ ਚੋਫੇਰੇ
 ਹਿਰਦੇ ਠੰਢ, ਦਾਹ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ, ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੁੰਦੇ ਨੇੜੇ
 ਦੁਨੀਆਂ ਪਿਆਰੀ ਪਿਆਰੀ ਲਗਦੀ, ਮੌਤ— ਮਿਠੀ ਗਲਵਕੜੀ :
 ਕੇਡਾ ਚੰਗਾ ਹੋਇ ਜਿ ਵਸੇਂ ਨਿਸ ਦਿਨ ਅੰਦਰ ਮੇਰੇ । ੩ ।

ਆ ਮਨ ! ਉਸ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰ ਕੇ ਔਖਾ ਪੰਧ ਮੁਕਾਈਏ
 ਉਸ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਚੋਂ ਲੈ ਚਾਨਣ, ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤੀ ਪਾਈਏ
 ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ, ਉਹ ਚਿੱਕੜ ਵਿਚ ਰਹਿ, ਕੰਵਲ ਵਾਂਗ ਮੁਸਕਾਦਾ :
 ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਯਰਾਨਾ ਰੱਖ, ਕਿਉਂ ਵਿਚ ਉਦਾਸੀ ਆਈਏ । ੪ ।

ਤੂੰ ਦਾਤਾ ਬੇਅੰਤ ਹੈਂ, ਵੰਡੀ ਜਾਵੇਂ ਚੁਕ ਚੁਕ
 ਛੱਤਾਂ ਪਾੜ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇਂ, ਦਏਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੁਕ ਬੁਕ
 ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਾ ਵਖਾਲੇ ਬਖਸ਼ੇਂ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਵੜ ਕੇ :
 ਇਕਨਾ ਨੂੰ ਹੰਝੂ ਹੀ ਦੇਨੈਂ ਵੇਖਾਂ ਰੋਂਦੇ ਲੁਕ ਲੁਕ । ੫ ।

ਜਪ, ਤਪ, ਸੰਜਮ, ਮਾਲਾ ਸਿਮਰਨ, ਜੀ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਮੇਰਾ
 ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਚਾਹੀਦੈ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਤੇਰਾ
 ਤੇਰੀ ਰੱਬਤਾ ਵੀ ਨਾ ਲੋੜਾਂ, ਚਾਹਵਾਂ ਮਾਨੁਖ ਤਨ ਨੂੰ :
 ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਕੋਲ ਰੱਖ ਮੈਨੂੰ, ਦੂਰ ਰਿਹਾਂ ਨਹੀਂ ਜੇਰਾ । ੬ ।

ਉਛਵਣ ਤੋਂ ਆਬਣ ਤੱਕ ਪਿਆਰੇ ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਚਿਤਾਰਾਂ
ਜੋ ਕੁਝ, ਜਿੰਨ੍ਹੀ ਹੰਗੀਂ ਕਰਨੀਂ, ਵੇਖ ਵੇਖ ਬਲਿਹਾਰਾਂ
ਤੇਰੀ ਮੋਜ ਸਾਫ਼ਰੀ ਸੁਹਣੇ, ਜੋ ਲਖਤਾ ਦੇਂ ਅਪਣੀ :
ਬੰਦਾ ਰੂਪ ਤੇਰਾ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਮਾਣੇ ਸਦਾ ਬਹਾਰਾਂ । ੭ ।

ਪਤ-ਪਤ, ਡਾਲੀ, ਫੁਲ-ਫੁਲ, ਫਲ-ਫਲ, ਮੈਂ ਪੰਛੀ ਜਿਉਂ ਘੁੰਮਾਂ
ਰੂਪ, ਰੰਗ, ਰਸ, ਕੌਮਲਤਾ ਨੂੰ, ਤਿਤਲੀ ਬਣ ਬਣ ਚੁੰਮਾਂ
ਹੱਥੇ ਹੀਨ ਜੇਕਰਾਂ ਤੇਰੇ, ਤਾਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਭਾਂਦੇ :
ਹਠੀ-ਤਪੀ ਨਹੀਂ ਅਹੰਕਾਰ ਲੈਂ ਜੋ ਖੁਸ਼ਕੀ ਵਿਚ ਕੁੰਮਾਂ । ੮ ।

ਵੇਨ ਸੁਵੇਨੇ ਰੂਪ ਧਾਰਦਾ ਜੁਗ ਜਗਾਂਤਰੋਂ ਆਇਆ
ਦਇਆ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਸੁਟ ਸੁਟ, ਇਸ, ਜੋਗ ਨੂੰ ਰੁਸਨਾਇਆ
ਸਦਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਲਾਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ :
ਦੇ ਜਗਜੀਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪਿਆਰਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਆਪ ਛੁਪਾਇਆ । ੯ ।

ਮਨ, ਫੁਲਵਾੜੀ ਜਿਉਂ ਖਿੜ ਮਹਿਕੇ, ਹਿਰਦਾ, ਸਿੰਧ ਡੁੰਘਾਣਾ
ਸਰਵ ਸੁੰਦਰਤਾ ਰੂਪ ਤੇਰੇ ਵਿਚ, ਜਿੰਦ ਦੇਉ ਮੁਸਕਾਣਾ
ਕੈਸਾ ਵਿਚ ਲੁਕ ਰਾਤ ਅਨੇਰੀ ਅਪਣਾ ਜੀਵਨ ਭਾਲੇ :
ਪਰ, ਦਿਹੂੰ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਏ ਵਸਦਾ, ਕੈਸਾ ਜੋੜ ਸੁਹਾਣਾ । ੧੦ ।

੧੫.

ਦੂਰ ਬੜਾ ਹਾਂ, ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹਾਂ, ਤੇਰੀ ਪ੍ਰੀਤ ਪਰ, ਅੰਦਰ
 ਸੋਚ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖੀ, ਤੂੰ ਹੈਂ ਜਗਤ-ਕਲੰਦਰ
 ਕੀ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕੀਕਰ ਕਰਨਾ ਇਹ ਤਾਂ ਤੂੰ ਹੀ ਜਾਣੇ :
 ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਦਾ ਰਹੇ ਚੁਗਿਰਦੇ ਮੰਦਰ । ੧੧ ।

ਐਣ ਬਦਲੀਆਂ ਘਿਰ-ਘਿਰ ਮੁੜ-ਮੁੜ, ਚਾਹੁਣ ਅੱਗ ਵਰ੍ਹਾਈ
 ਅਸਾਂ ਤੇਰੇ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਸਤਿਗੁਰ, ਅੰਦਰੋਂ ਓਟ ਤਕਾਈ
 ਪੈਜ ਬਿਰਦ ਦੀ ਰੱਖਣਹਾਰੇ ਦਰ ਤੇਰੇ ਹਾਂ ਡਿੱਗੇ :
 ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੈ ਇਸ ਦਰ ਆਇਆਂ ਖਾਲੀ ਜਾਇ ਨ ਕਾਈ । ੧੨ ।

ਬਖਸ਼ ਤੇਰੀ ਦੇ ਚਸਮੇ ਕੰਢੇ, ਬਹਿਕੇ ਮੌਜਾਂ ਲਈਆਂ
 ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ-ਤ੍ਰਿਖਾ ਨਿਵਾਰਨ ਕੀਤੀ, ਹੁਣ ਤਰਕਾਲਾਂ ਪਈਆ
 ਉਠਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਹਾਂ ਤੁਰ ਚੱਲੇ, ਯਾਦੀਂ ਰਖ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ਾਂ :
 ਲੇਖੇ ਦਾ ਭੰਜਣ ਨਹੀਂ ਕੋਈ, ਆਸ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੌਂ ਗਈਆਂ । ੧੩ ।

ਇਕ ਇਕ ਤਾਰ ਦਿਲੋ ਦੀ ਥਰਕੇ, ਇਕ ਇਕ ਸਵਾਸ ਪੁਕਾਰੇ
 ਇਕ ਇਕ ਟੇਪੇ ਖੂਨ ਮੋਰੇ ਵਿਚ, ਲਖ ਲਖ ਤਿਰੇ ਨਜ਼ਾਰੇ
 ਮਾਸ ਮਿਟੀ ਵਿਚ ਕਣ-ਕਣ ਤੇਰਾ, ਤੂੰ ਬਿਨ ਜੀਵਨ, ਮਰਨਾ :
 ਤੂੰ ਜਾਂ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਬਿਨਾ, ਇਹ ਜੀਵਨ ਨਰਕ ਦੁਆਰਾ ਏ । ੧੪ ।

ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੀ, ਮੈਂ ਪਲ ਪਲ ਸਿਮਰਾਂ ਛਿਣ ਛਿਣ ਲੈਂਦੀ ਵੇੜਾਂ
 ਰੋਗੀ ਤਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਤੁਹਾਡੀ, ਜਿਉਂ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਔੜਾਂ
 ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਸੇਕ ਹਿਜਰ ਦਾ ਸਾੜੇ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪੈਣ ਕੁੜੱਲਾਂ :
 ਬਦਲੀ ਬਣ ਕਦ ਬਰਸੇ ਗੇ, ਜਦ ਮੁੱਕਣ ਦੁਖ ਧਰੋੜਾਂ । ੧੫ ।

ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਆਪ ਤੂੰ ਦੇਵੇਂ, ਕੋਣ ਉਦੇ ਤੋਂ ਖੋਵੇ ?
 ਨਿੰਦਾ, ਚੁਗਲੀ, ਦ੍ਰੋਸ਼, ਈਰਖਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੀਕਰ ਪੋਵੇ ?
 ਦੁਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਵੇਖ ਤਮਾਸ਼ਾ, ਅਪਣਾ ਜੀ ਪਰਚਾਵੇਂ :
 ਵਾਹ ! ਉਇ ਮੇਰੇ ਮੋਜੀ ਠਾਕੁਰ, ਤੈਥੋਂ ਸਭ ਕੁਛ ਸੋਵੇ । ੧੬ ।

ਪਿਆਰੇ ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ, ਕੀ ਵਰਤਾਇਆ ਭਾਣਾ
 ਜਿਤਨਾ ਮੈਂ ਦਰਸਨ ਨੂੰ ਲੱਚਾਂ, ਉਤਨਾ ਦੂਰ ਟਿਕਾਣਾ
 ਤੇਰੀ ਸਿਹਤ ਰਹੇ ਸਦ ਸੁਬਰੀ, ਹੇ ਜਗ ਦੇ ਸੁਖ ਦਾਤੇ :
 ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਬਹਾਰਾਂ ਸਾਨੂੰ, ਤੂੰ ਸਤਿਗੁਰ ਮਨ-ਭਾਣਾ । ੧੭ ।

ਇਕੋ ਤੂੰ, ਜੋ ਦੁਖ ਸੁਖ ਅੰਦਰ, ਯਾਦ ਮੇਰੀ ਵਿਚ ਆਵੇਂ
 ਤੈਥੋਂ ਬਿਨਾ ਹੋਰ ਨਾ ਜਾਣਾ, ਤੂੰ ਹੀ ਪਾਰ ਲੰਘਾਵੇਂ
 ਐਘਟ ਘਾਟੀ, ਬਿਖੜਾ ਪੈਂਡਾ, ਥਾਂ ਥਾਂ ਉਤੇ ਠੋਕਰ :
 ਅਪਣੀ ਜਿਉਤੀ ਤੋਂ ਦੇ ਚਾਨਣ, ਖੇੜਾ ਬੰਨੇ ਲਾਵੇਂ । ੧੮ ।

ਸੁਖ ਵੀ ਲੰਘੇ, ਦੁਖ ਵੀ ਲੰਘਸਣ, ਤੂੰ ਜੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸੇਂ
 ਘਾਟਾ ਫਿਰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਰਹਿਣਾ ਜੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਲੱਸੇਂ
 ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਆਸ, ਓਟ, ਤੂੰ ਉਹਲਾ, ਤੂੰ ਮੈਂ ਮਾਣ, ਪਿਆਰੇ :
 ਅਪਣੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਰੱਖ ਜਿਉਂਦਾ, ਕਦੇ ਨ ਮੈਥੋਂ ਨੱਸੇਂ । ੧੯ ।

ਪਰਮ ਪਿਤਾਂ, ਪੂਰਨ ਕਿਰਪਾਲੂ, ਪ੍ਰੀਤਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਮੇਰੇ
 ਹੇ ਨਿਰਾਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮੋਹ ਤੋਂ ਆਣ ਡਿਗਾ ਦਰ ਤੇਰੇ
 : ਸੱਜਣ ਸਾਕ ਨਿਕਟ ਸਨਬੰਧੀ ਅਪਣੇ ਅਪਣੇ ਗਉਂ ਦੇ :
 ਇਕੋ ਤੂੰ, ਜੋ ਨਿਰਗੁਣ ਤੇ ਵੀ ਕਰਦੈਂ ਮਿਹਰ ਵਧੇਰੇ । ੨੦ ।

ਜੇਕਰ ਇਕ ਪਿਆਰਾ ਕਰ ਲੈਂ, ਲੱਖਾਂ ਪਿਆਰ ਪੁਗਾਵੇਂ
 ਉਸ ਇਕ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ ਤਕ ਕੇ, ਸੁਆਦ ਸੁਆਦ ਹੋ ਜਾਵੇਂ
 ਜੀਕਰ ਜਲ-ਘੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸੂਰਜ, ਇੱਕੋ ਝਾਤੀ ਮਾਰੇ :
 ਤਿਵੇਂ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਤਿਗੁਰ ਨੂੰ ਤਕ, ਤੂੰ ਕਾਹਨੂੰ ਪਛਤਾਵੇਂ ? ੨੧ ।

ਭਰਮ ਨ ਵਖ ਵਖ ਰੂਪ ਰੰਗ ਤਕ, ਇਹ ਸਭ ਉਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ
 ਜਿਉਂ, ਸਰੀਰ ਦਾ ਮਾਸ ਲਹੂ ਇੱਕ, ਅੱਡ ਅੱਡ ਅੰਗ ਸਵਾਰੇ
 ਸਵਾਸਾਂ ਵਾਂਗ ਉਹੋ ਹੀ ਜੀਵਨ, ਉਸ ਬਿਨ ਹੋਰ ਨ ਕੋਈ :
 ਓਸੇ ਨੂੰ ਤਕ ਸਭ ਥਾਂ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਜੋ ਟਾਰੇ-। ੨੨ ।

ਅੰਤ ਤੋਰਿਆਂ ਪਿਆਰਾਂ ਦਾ ਨਾ, ਨਾ ਸਾਡੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ
ਬੰਨਾਂ ਤੋਰੀਆਂ ਮਿਹਰਾਂ ਦਾ ਨਾ ਸਾਡੀਆਂ ਨਿਤ ਉਪਾਧਾਂ ਦਾ
ਮਾਣ ਕਿਹੜੀ ਕਰਨੀ ਦਾ ਕਰੀਏ ਪ੍ਰਤਲੀ ਵਾਂਗ ਨਿ-ਕਰਮਣ ਹਾਂ :
ਅਪਣਾ ਅਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪ੍ਰਗਾਈਏ ਦਸਿਆ ਏਹੋ ਸਾਧਾਂ ਦਾ । ੨੩ ।

ਕੋਣ ਅ-ਪਲਕ ਤੇਰੇ ਵਲ ਤੱਕੇ, ਤੇਰੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਹਾਨ
ਲੁਕਵੇਂ ਪਾਪ-ਪਰਾਧ ਅਸਾਡੇ ਚਾਨਣ ਦੇ ਵਿਚ ਆਣ
ਏਸ ਲਈ, ਇਹ ਤਕਣੀ ਪਾਕੇ, ਅਪਣੀ ਨਜ਼ਰ ਝੁਕਾਈਏ :
ਜੀਕਰ ਜੁਕਨੂੰ ਚਮਕਣ, ਸ਼ਰਮਣ ਫਿਰ ਚਮਕਣ ਸ਼ਰਮਾਣ । ੨੪ ।

ਮੈਂ ਸਮਝਾਂ, ਮੈਂ ਹੀ ਹਾਂ ਤੇਰਾ, ਇਹ ਪਰ ਮੇਰੀ ਭੁੱਲ ਏ
ਵਣ-ਤ੍ਰਿਣ, ਜੀਵ-ਜੋਤ, ਨਦ-ਪਰਬਤ, ਇਹ ਵੀ ਤੇਰਾ ਕੁੱਲ ਏ
ਚਾਹਣ ਜਿੰਨਾ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਦੇਵੇਂ, ਅਮੁਕ ਤਿਰਾ ਭੰਡਾਰਾ :
ਪੋਣ ਵਾਂਗ, ਚਾਹੀਏ ਸੌ ਪਾਈਏ, ਕੋਈ ਨ ਤੇਰੇ ਤੁੱਲ ਏ । ੨੫ ।

ਮੈਂ ਨਾ ਮੰਗਾਂ, ਮੰਗ ਨ ਹੋਵੇ, ਡਰ ਲਗੇ— ਕੀ ਮੰਗਾਂ ?
ਮੇਰੀ ਮੰਗ ਅਧੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਹੀ ਮੰਗਣੇਂ ਸੰਗਾਂ
ਅਣਮੰਗੇ ਤੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਵੇਂ, ਵਾਹ ਜੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੇਰੇ :
ਤੇਰੀ ਥਖਸ਼ ਸੂਰਜੀ ਵੇਖੀ, ਮੈਂ ਬਿਨ ਮੰਗੇ ਚੰਗਾਂ । ੨੬ ।

੨੩

ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਜਗਤ ਨਛਰਤੇ ਪਿਆਰ ਉਨ੍ਹੇ ਤੂੰ ਕਰਦਾ

ਸੁੱਤੀ ਕਲਾ ਜਗਾਵੇਂ ਉਸ ਦੀ ਜੋ ਤੈਥੋਂ ਨਿਤ ਡਰਦਾ

ਤੈਥੋਂ ਡਰਨਾ, ਜਗਤ ਉਬਰਨਾ, ਇਹ ਹੀ ਸਮਝ ਪਈ ਏ :

ਏਸ ਸਮਝ ਦਾ ਮਾਣ ਨ ਕੋਈ, ਸਭ ਕੁਝ ਤੈਥੋਂ ਸਰਦਾ । ੨੭ ।

ਸੂਰਜ ਦਾ ਚਾਨਣ ਨਹੀਂ ਚਾਨਣ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਅੰਨ੍ਹੇਰਾ ਹੈ

ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਚਾਨਣ ਵੀ ਡਿੱਠਾ ਮਾਣ—ਅੰਨ੍ਹੇਰ ਵਧੇਰਾ ਹੈ

ਚਾਨਣ ਮਿਹਰ ਤੇਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਿਸ ਪ੍ਰਾਣੀ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ :

ਕੁੱਲ੍ਹ ਅੰਨ੍ਹੇਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਸਵੇਰਾ ਹੈ । ੨੮ ।

ਇੱਕੋ ਬੋਲ— ਕੁਬੇਰ ਖਜ਼ਾਨਾ, ਇੱਕੋ ਨਜ਼ਰ— ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੰਡਾਰ
 ਚਰਨ ਛੋਹ— ਪਾਸ ਤੋਂ ਵਧਕੇ, ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਦੇ ਸੁਰਨ-ਨਿਖਾਰ
 ਬੋਲ, ਨਜ਼ਰ, ਛੋਹ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਭੇ ਹੀ ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ :
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਨੇ ਮਿਲਦੇ, ਉਸਤੇ ਤੇਰੀ ਮਿਹਰ ਅਪਾਰ । ੨੯ ।

ਕੌਣ ਗਰੀਬ ਤੇਰੇ ਦਰ ਉਤੇ, ਜੋ ਹੈ ਬੜਾ ਮਹਾਨ
 ਕੌਣ ਵਿਆਕੁਲ ਨਜ਼ਰ ਤੇਰੀ ਵਿਚ ? ਜੋ ਜਨ ਚਤੁਰ ਸੁਜਾਨ
 ਪੌਣ ਮਾਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਨੀਵੀਂ, ਕਰਦੀ ਤੇਰੀ ਲੀਲ੍ਹਾ ਹੈ :
 ਸ਼ਰਧਾ-ਮਾਣ ਰਹਿਣ ਨਾ ਕੱਠੇ, ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ, ਇਕ ਮਿਆਨ । ੩੦ ।

ਜੀਕਰ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡਿਓਂ ਚੋਨਾ, ਚਾਨਣ ਰਹੇ ਪ੍ਰਚਾਦਾ
 ਜੀਕਰ ਦੂਰ ਸਾਗਰੋਂ ਬੁੱਲਾ, ਠੰਢਾਂ ਲੈ ਲੈ ਆਂਦਾ
 ਇਵੇਂ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਮੇਰੇ, ਤੇਰੀਆਂ ਰੋਆਂ ਆਵਣ :
 ਜੋ ਸੁਖ-ਸੁਆਦ ਦੇਂਦੀਆਂ ਰਹਿਕੇ, ਮੰਨੂੰ ਕਰਨ ਸੁਖਾਂਦਾ । ੩੧ ।

ਕੰਚਨ ਤਖਤ, ਰਤਨੀਂ ਜੜਤ, ਸਿਰ ਕੋਹਨੂਰੀ ਤਾਜ
 ਹੁਕਮ ਹਾਸਲ ਸੰਸਾਰ ਤੇ, ਵੱਸ ਹੋਇ ਕੁੱਲ ਸਮਾਜ
 ਤੂੰ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੋ ਮਿਲੇ, ਦਿਆਂ ਚੁਆਤੀ ਲਾ :
 ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰਿਆ, ਸੁਖਦਾਈ ਸਭ ਸਾਜ । ੩੨ ।

੨੬

ਭੋਰ ਭਈ ਜਿਉਂ ਚੁਹਕਦੇ, ਪੰਛੀ ਰੁਖ-ਰੁਖ ਡਾਭ
ਤਿਉਂ ਤੇਰੀ ਮਿਲਣੀ ਸਮੇਂ, ਉਠ ਉਠ ਪੈਣ ਖਿਆਲ
ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਤੇ ਵਿਸਵਸੇ ਸਭੇ ਜਾਣ ਗੁਆਚ :
ਜਿਉਂ ਸੂਰਜ ਦੇ ਨਿਕਲਿਆਂ ਪੈਣ ਹਨੇਰੇ ਚਾਲ । ੩੩ ।

ਬੰਸੀ ਦੀ ਧੁਨ ਵਾਗਰਾਂ, ਸੁਹਣਿਆਂ ਤੇਰੇ ਬੋਲ
ਰਸ ਬਖੇਰਦੇ ਝਰੀ ਜਾਣ, ਮੇਰੇ ਕੰਨਾਂ ਕੋਲ
ਧੁਰ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਬਣ ਮਦ ਭਿੰਨਾ ਰਾਗ :
ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕੂਕ ਪਾਂ, ਮਿਲਸੈਂ ਕਦੋਂ ਅਭੋਲ । ੩੪ ।

ਪਿਆਰ ਦੁਨੀਦਾਰਾਂ ਦਾ ਡਿੱਠਾ, ਛਿਣ ਤੋਲਾ, ਛਿਣ ਮਾਸਾ
 ਸੁਾਰਥ ਉਸ ਦਾ ਮੂਲ ਨਜ਼ਰੀਆ, ਤਕ ਤਕ ਆਵੇ ਹਾਸਾ
 ਇਕੋ ਇਕ ਤੂੰ ਹੀ ਨਿ-ਸੁਾਰਥ ਪਿਆਰ ਜੁ ਕਰਨਾ ਜਾਣੇ :
 ਜੀਕਰ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਡਿੱਠਾ, ਮਿੱਠਾ ਸਹਿਦ, ਪਤਾਸਾ । ੩੫ ।

ਰੂਪਹੀਣ, ਕੁਣਹੀਣ, ਅਕਰਮਣ, ਤੇਰਾ ਜੀਵ ਨਿਆਣਾ
 ਅਸਗਾਹ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਹਾਂ ਲੱਥਾ, ਬੇੜਾ ਬੰਨੇ ਲਾਣਾ
 ਦੋਖੀ, ਦੁਸ਼ਟ, ਦੁਬਾਜ਼ਰ, ਦੈਸੀ, ਦਿੱਲਾ ਜਿਉਂ ਮੰਡਰਾਂਦੇ :
 ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਬਚਾਣਾ । ੩੬ ।

ਕੀ ਕਰਨਾ, ਕੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਸਮਝ ਨ ਕੋਈ ਆਵੇ
ਪਰ-ਹਿਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਪੰਥ ਮੁਕਾਈ ਜਾਵੇ
ਤੇਰੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਭਰਵਾਸੇ, ਭਉ ਵਿਚ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਵਾਂ :
ਡਰਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕੀਕਰ ਕਰੇ ਕਰਾਵੇ । ੩੭ ।

ਰੋਗ ਕਿਦੋਂ ਤੂੰ ਲੈ ਬੈਠਾ ਸੈਂ, ਕਸ਼ਟ ਕਿਦੁਾ ਈ ਹਰਿਆ ?
ਸਾਡੇ ਦੁੱਖ ਸਦਾ ਤੂੰ ਭੁੱਲੇਂ, ਇਹ ਤੈਥੋਂ ਹੀ ਸਰਿਆ ।
ਨਿੱਤ ਦੁੱਖੜੇ ਸਹਿ ਸਾਡੀ ਥਾਂ ਤੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਣਾਵੇਂ :
ਤੇਰੇ ਜਿਹਾ ਕੌਣ ਹੈ ਪਿਆਰੇ, ਮਿਠਾ, ਮੁਹਣਾ, ਠਰਿਆ । ੩੮ ।

ਇਕ ਅਲਬੇਲੀ ਜੁਲਫ, ਮਸਤਕੋਂ ਰੋਜ਼ ਫਿਲਕਦੀ ਤੱਕਾਂ
 ਤਕ ਤਕ ਉਸ ਨੂੰ ਖੀਵਾਂ ਹੋਵਾਂ, ਬਿਦ ਲਈ ਨਾ ਥੱਕਾਂ
 ਚੀਚਕ ਚੁੰਮੇ ਚਿਹਰੇ ਉੱਤੇ ਨਾਗਣ ਜਿਉਂ ਵਲ ਖਾਵੇ :
 ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਪੈਣ ਕੁੜਲਾਂ ਮੰਨੂੰ, ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਚੱਕਾਂ । ੩੯ ।

ਢੱਠਾ ਆਣ ਦੁਆਰੇ ਤੇਰੇ, ਹੁਣ ਨਾ ਪੈਣ ਵਿਛੋੜੇ
 ਪਛਤਾਵਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲੱਗਾ, ਬੀਤ ਗਏ ਜੋ ਥੋੜੇ
 ਅੰਦਰੋਂ ਪਲ ਨ ਦਈਂ ਜੁਦਾਈ, ਡਰਦੇ ਡਰਦੇ ਆਖਾਂ :
 ਨਿਰਮਾਣਾਂ ਦਾ, ਕਹਿਣ, ਮਾਣ ਤੂੰ, ਯਾਦ ਰੱਖੀਂ ਹੱਥ ਜੋੜੇ । ੪੦ ।

ਨਾ ਧਨ ਧਾਮ, ਨਾ ਬਾਝ ਬਗੀਚੇ, ਨਾ ਘੁਕੰਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ
ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਧਰਵਾਸਾ, ਤੇਰੀ ਛੁਹ ਜੋ ਪਿਆਰਾਂ
ਲੱਖਾਂ ਗੋੜ ਜਿਉਣ ਦੇ ਲੰਘੇ, ਇਕੋ ਸਿੱਕ ਰਹੀ ਮੇਰੀ :
ਤੂੰ ਗਲ ਲੱਗਾ ਵੇਲ ਵਾਂਝ ਮੈਂ, ਹੋਵਣ ਸਫਲ ਬਹਾਰਾਂ । ੪੧ ।

ਦੂਜਾ ਪਾਰ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਵੇ, ਅਸਗਾਹ ਸਾਗਰ ਸਾਹਵੇਂ
ਤੇਰੀ ਆਸ ਉਤਰ ਹਾਂ ਬੈਠਾ, ਬੇੜਾ ਬੰਨੇ ਲਾਵੇਂ
ਤੁਫਾਨਾਂ ਦੀ ਘੇਰ ਸੁਹਣਿਆਂ ਜੋ ਉਲਟਾਈ ਬੇੜੀ :
ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕੁਛ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਹੀ ਫਿਰ ਪਛਤਾਵੇਂ । ੪੨ ।

ਲੱਖਾਂ ਤੈਹਾਂ ਦਿਲ ਤੇਰੇ ਦੀਆਂ, ਸਿੰਧੋਂ ਵੱਧ ਡੁਘਾਣਾਂ
ਕਿਸ ਦੇ ਲਈ ਤੂੰ ਕੀ ਰੱਖਦਾ ਏਂ, ਮੈਂ ਅਜਾਣ ਕਿੰਦ ਜਾਣਾ
ਪਰ ਹਰ ਇਕ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਤਕ ਤਕ, ਪਹੁੰਚ ਤੇਰੀ ਹਾਂ ਵਿੰਹਦਾ :
ਪਰਮ ਜੋਤ ਤੇਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਵੇਖ ਵੇਖ ਸੁਖ ਮਾਣਾਂ । ੪੩ ।

ਐਸੀ ਤੇਰੀ ਸ਼ਕਤਿ ਅਨੰਤੀ, ਜੋ ਹਾਰੀ ਵੀ ਜਿੱਤੇ
ਹਾਰ ਤੇਰੀ ਸੌ ਜਿੱਤਾਂ ਵਰਗੀ, ਘੋਖੀ ਬੈਠ ਪਸਿੱਤੇ
ਜਿਵੇਂ ਕੇਂਦ ਨੂੰ ਦੱਬ ਉਭਾਰੇ, ਤਿਉਂ ਤੈਂ ਨਿਉਣਾ ਜਾਣਾਂ :
ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪੱਲੜਾ ਭਾਰੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਤੇਰੀ ਅਜਿੱਤ ਏ । ੪੪ ।

ਰੂਪ, ਰੰਗ, ਰਸ, ਕੰਮਲਤਾ ਦਾ ਤੂੰ ਸਾਕਾਰ ਪਿਆਰੇ
ਝੁੰਘਾ ਹੋ ਹੋ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਤੱਕਾਂ, ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਲਵਾਂ ਨਜ਼ਾਰੇ
ਸੰਤ ਭਗਤ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਸੋਚਿੰਦੇ, ਰਸੀਆਂ ਲਈ ਰਸ ਸੋਮਾਂ :
ਸਰਬ ਸਕਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਬਹੁਤੇ ਸੁਖ ਦੇ ਸਾਰੇ । ੪੫ ।

ਸੀਤਲ ਨੂੰ ਪਰਸਣ ਲਈ ਮਾਤਾ ਚੱਲ ਸੀਤਲਾ ਆਈ
ਕੁਛ ਦਿਨ ਨਾਲ ਪਿਆਰੇ ਛੁਹ ਕੇ ਅਪਣੀ ਤਪਤ ਬੁਝਾਈ
ਹੋਰ ਠੰਢੇਰਾ ਹੋਣ ਲਈ ਅੱਜ ਵਾਜ ਕੁੱਲੂ ਨੇ ਮਾਰੀ :
ਤਾਂ ਹੀ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਪਹੁੰਚਾ ਕੁੱਲੂ ਜਾ ਦੀ । ੪੬ ।

ਵਨ ਉਪਵਨ ਅੱਜ ਪਿਆਰੇ ਹੋ ਕਦੇ ਮੋਲੀ ਕੁੱਲੁ ਵਾਦੀ
 ਕਲਕਲ ਕਰ ਅੱਜ ਬੇਆਸਾ ਵੀ, ਹੋਇਆ ਦੇ ਫ਼ਰਿਆਦੀ
 ਓ ਪਿਆਰੇ ! ਤੂੰ ਛੱਡ ਕਿਉਂ ਜਾਨੈਂ ਸਾਨੂੰ ਨੀਰਸ ਕਰਕੇ :
 ਰੱਖ ਆਪਣੇ ਨਿੱਤ ਚਰਨੀ ਲਾ ਕੇ, ਸਾਡੀ ਰੀਝ ਜੁਛਾਦੀ । ੪੭ ।

ਚਲਮੇ, ਝਰਨੇ, ਵਹਿਣ ਨਦੀ ਦੇ ਤੇ ਬਿਆਸਾ ਦੀ ਧਾਰਾ
 ਚੁੱਪ ਕੀਤੇ, ਕੁਛ ਸ਼ੋਰ ਮਚਾ ਕੇ, ਇਕੋ ਕਰਨ ਇਸ਼ਾਰਾ
 ਵਹਿ ਜਾ ਇਸ ਕਿਰਪਾ ਸਾਗਰ ਵੱਲ, ਨਾ ਰਹੁ ਪੱਥਰ ਬਣਕੇ :
 ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਮਾਵਣ ਬਾਝੋਂ, ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ । ੪੮ ।

ਮਹਿਕੇ ਪੁਸ਼ਪ, ਟਹਿਕੀਆ ਕਲੀਆ, ਚਹਿਕੇ ਵਣ ਪੰਖੇਰੂ
 ਮੁਸ਼ਕ ਉੱਠੀ ਏ ਕੁੱਲ੍ਹ ਵਾਦੀ, ਮਚਲਿਆ ਬਿਆਸ ਚੰਕੇਰੂ
 ਚਰਨ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਨੇ ਪਾਏ, ਕੁੱਲ੍ਹ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ :
 ਨਰ ਨਾਰਾਂ ਤੇ ਰੋਣਕ ਆਈ, ਜੁੜੇ, ਜੁ ਖੇਰੂ ਖੇਰੂ । ੪੯ ।

ਲਾਲ ਗੁਲਾਬ ਟਹਿਕਿਆ ਵਿਹੜੇ, ਚਿਤ ਚਾਹਿਆ, ਇਹ ਵਾਰਾਂ
 ਪਿਆਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਤਨ ਮਨ ਠਾਰਾਂ
 ਜਾਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਅੰਤਰ ਇੱਛਾ, ਕਿਹਾ — ‘ਨ ਏਦਾਂ ਕਰਨਾ :
 ‘ਕੋਮਲ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਮੈਂ ਖੁਦ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਾਂ’ । ੫੦ ।

ਏਨੀ ਪਹੁੰਚ ਫੁੱਲਾਂ ਲਈ ਤੱਕ ਕੇ, ਮਸਤਕ ਲੱਥਾ ਗਹਿਰਾ
 ਕੌਣ ਦਿਏ ਸਮ ? ਨਜ਼ਰ ਨ ਆਵੇ, ਕੈਸਾ ਨਿਯਮ ਸੁਨਹਿਰਾ
 ਆਪਣੇ ਸੁਆਦ ਵਾਸਤੇ ਦੂਜਾ, ਡਾਲੀ ਤੋਂ ਨਾ ਟੁੱਟੇ :
 ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਾਲਾ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਨਿਰਾ ਇਕਹਿਰਾ । ੫੧ ।

‘ਕਰਵਤ ਭਲਾ ਨ ਕਰਵਟ ਤੇਰੀ’ ਉਸ ਦਿਨ ਚੇਤੇ ਆਇਆ
 ਜਿਸ ਦਿਨ ਚਰਨ-ਛੋਹ ਤੇਰੀ ਚੋਂ, ਕੁਛ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਿਆਇਆ
 ਜਨਮਾਂ ਦੇ ਕੰਗਾਲ ਅਸੀਂ ਹਾਂ, ਤੂੰ ਜਨਮਾਂ ਦਾ ਦਾਤਾ :
 ਦਾਤੇ ਨੂੰ ਤਕ ਆਪਣੇ ਜਿਉਂ, ਅੱਜ ਮਨ ਡਾਢਾ ਕਲਪਾਇਆ । ੫੨ ।

ਸਦਾ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇਰੇ ਮੁਖ ਤੇ, ਸਦਾ ਜਬਾਨੋਂ ਸਹਿਦ ਝਰੇ
 ਸੁਭ ਇਛਾ ਮਨ ਤੋਂ ਨਿਤ ਉਠਦੀ, ਸਦ ਸ਼ਰੀਰ ਸੁਭ ਕਰਮ ਕਰੇ
 ਸਦਾ ਚਰਨ ਲਾ ਸਰਨੀ ਜਗ ਨੂੰ, ਸਦ ਮਾਰਗ ਵੱਲ ਤੋਰਨ ਪਏ :
 ਪ੍ਰਿਯ ਸਤਿਗੁਰ ਕਿਹੜਾ ਬਿਨ ਤੈਥੋਂ, ਜੋ ਦੁਬਿਧਾ ਤੋਂ ਨਾਹਿ ਡਰੇ । ੫੩ ।

ਇਕ ਇਕ ਪਲ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹੀਰਾ, ਕੋਡੀ ਵਾਂਗ ਗਵਾਵਾਂ
 ਤੇਰੀ ਦਾਤ ਚਿਤਾਰਾਂ ਨਿਤ ਨਿਤ, ਪਰ ਤੈਨੂੰ ਭੁਲ ਜਾਵਾਂ
 ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਵਾਂਗ ਰਹੇਂ ਜੇ ਅੰਦਰ, ਜੀਵਨ ਵਾਂਗੂੰ ਜੀਵਾਂ :
 ਤੇਰੇ ਰੰਗ ਰਸਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ, ਜੋ ਚਾਹਵਾਂ ਸੋ ਪਾਵਾਂ । ੫੪ ।

ਪਕੜ ਤੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਡਾਢੀ, ਉਡਦੇ ਪੰਛੀ ਫਾਂਹਦੀ ਜੇ
ਨਜ਼ਰ ਤੇਰੀ ਦੇ ਕੈਦੀ ਨੇ ਜੋ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੜਪਾਂਦੀ ਸੋ
ਪ੍ਰੇਮ ਆਨੰਦ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਇਕ ਪਲ, ਕੋਟੀ ਜੀਵਨ ਵਾਰ ਦਿਆਂ :
ਰਖ ਅਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਸੰਗ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਲਗੇ ਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲੀ ਲੋ । ੫੫ ।

ਡਰਾਂ, ਤਾਂ ਡਰ ਤੇਰਾ ਹੀ ਆਵੇ, ਖਿੜਾਂ, ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਮਿਲੇ
ਵਿਸਮਾਦਾਂ, ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਸ਼੍ਰਿਣੀ, ਬਿੜਕਾਂ, ਤੈਥੋਂ ਭੁੱਲ ਮਿਲੇ
ਹਰ ਪਾਸੇ ਜਦ ਤੂੰ ਹੀ ਤੂੰ ਹੈਂ, ਕੋਣ ਪਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਮੈਂ :
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਐਸਾ, ਇਸ ਜਗ ਤੇਰੇ ਤੁੱਲ ਮਿਲੇ । ੫੬ ।

ਨਿਜ ਬਲ ਸਮਝ ਮੂੜ੍ਹ ਹੀ ਅਕੜੇ, ਬਲ ਦਾ ਸੋਮਾ ਤਾਂ ਹੈ ਤੂੰ
ਬੜੇ ਬੜੇ ਹੰਕਾਰੀ ਲਦ ਗਏ, ਸਮਝਾਇਆ ਤੂੰ ਅਪਣਿਆਂ ਨੂੰ
ਹੰਕਾਰੀ ਵੀ ਤੇਰੇ ਸੁਹਣਿਆਂ, ਨਿਰ ਮਾਣੇ ਵੀ ਤੇਰੇ ਈ ਨੇ :
ਖੇਡ ਰਚਾ ਕੇ ਮੌਜਾਂ ਵੇਖੇ, ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਫੁਸਲਾਵੇ ਉਂ ! ੫੭ ।

ਮਿਹਰ ਨਜ਼ਰ ਜਿਸ ਤੇ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਭਉ ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਦੇਵੇ ਤਾਰ
ਖੜ-ਸੁਕ ਸ਼ਾਖ ਜਿਵੇਂ ਹੜ੍ਹ ਆਇਆ, ਨਦੀ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ, ਜਾਦੀ ਪਾਰ
ਓਸੇ ਮਿਹਰ ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਆਸ਼ਕ, ਅਰਜ਼ੋਈ ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਨਿੱਤ :
ਕਰ ਕਿਰਪਾ ਓਦਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ, ਦੁਨੀਆਂ ਹੋ ਜਾਇ ਪਿਆਰੇ ਪਿਆਰ । ੫੮ ।

੩੯

ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਦੇ ਚਿਕੜ ਫਸ ਕੇ, ਕਿਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰੇ
 ਅਸਲੀ ਵਸਤ ਨਕਲ ਤੋਂ ਵੇਚੇ, ਅਪਣਾ ਆਪ ਖੁਆਰ ਕਰੇ
 ਚਿਤਵੇ ਕੁਛ, ਕੁਛ ਹੋਰ ਕਮਾਵੇ, ਹਉਂ ਦੀ ਗੰਢੜੀ ਸਿਰ ਤੇ ਚਾਈ :
 ਬਿਨ ਤੇਰੀ ਮਿਹਰਮਤੋਂ ਸਜਣਾ ! ਕਿਵੇਂ ਭੋਜਲੋਂ ਪਾਰ ਤਰੇ । ੫੯ ।

ਵੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁੜ ਮੈਂ ਤਕਨਾ, ਲਭਦੀ ਏ ਮੁਸਕਾਨ ਤਿਰੀ
 ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਉਹਲੇ ਹੋ ਬਹਿਨਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤਿ ਮਹਾਨ ਤਿਰੀ
 ਮਿੱਠੀ ਪੋਣ ਹੁਲਾਰੇ ਦੇਂਦੀ, ਤੇਰੀ ਲਹਿਰ ਕਰਾਵੇ ਚੇਤੇ :
 ਜਲ-ਬਲ ਵਣ-ਪਰਬਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਸਭ ਥਾਂ ਦਿਸਦੀ ਸ਼ਾਨ ਤਿਰੀ । ੬੦ ।

ਬੜਾ ਸੰਜਮੀ ਤੈਨੂੰ ਡਿੱਠਾ, ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ
 ਇਕ ਪਲ ਤੂੰ ਸੋ ਪਲ ਜਿਉਂ ਵਰਤੇ, ਪਲ ਨੇ ਲਾਲੋਂ ਭਾਰੇ
 ਉਠਦੇ, ਬਹਿੰਦੇ, ਜਾਂਦੇ, ਆਉਂਦੇ, ਰਹੇ ਮਗਨ ਇਕ ਧੁਨ ਵਿਚ :
 ਸਭ ਦਾ ਭਲਾ ਮਨੋਰਥ ਤੇਰਾ, ਵਾਹ ! ਤੈਥੋਂ ਬਲਿਹਾਰੇ । ੬੧ ।

ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣੇ ਤੂੰ ਹੈਂ ਉਸਦਾ, ਤੂੰ ਇਕ, ਅਸੀਂ ਲਖਖਾਂ
 ਇਕ ਇਕ ਸੰਭ ਤੂੰ ਰਾਸ ਰਚਾਵੇਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਰਹੇ ਪਰ੍ਹਖਾਂ
 ਮੋਹ ਤੇਰੇ ਦੀ ਆਸੇ ਜੀਉਈਏ, ਨਿਰ-ਮੋਹਾਂ ਵੀ ਭਾਵੇਂ :
 ਧੰਨ ਤੂੰ ਹੈਂ ਜੋ ਕੋਟਕ ਤਾਰੇ, ਛਿਣ ਵਿਚ ਹਰੇਂ ਕਲ੍ਹਖਾਂ । ੬੨ ।

੪੧

ਜੀਕਰ ਘੜੇ ਜਰਜਰੇ ਵਿਚੋਂ, ਸਿੰਮ ਸਿੰਮ ਨਿਕਲੇ ਪਾਣੀ
 ਇਵੇਂ ਸਰੀਰ ਮਿਰੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਪਲ ਪਲ ਹੋਇ ਨਿਤਾਣੀ
 ਪਰ ਇਕ ਬਿਨੈ ਲਬਾਂ ਤੇ ਰੁਮਕੇ ਤੇ ਅਖੀਆਂ ਚੋਂ ਟਪਕੇ :
 ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਚਰਨੀਂ ਲਾਇ ਨਿਮਾਣੀ । ੬੩ ।

ਲੋਕੀਂ ਕਾਫ਼ ਉਡਾਏ, ਤੈਂ ਵੱਲ ਮੈਂ ਨਿਤ ਨਜ਼ਰ ਦੁੜਾਵਾਂ
 ਤੇ ਸ੍ਰਾਸਾਂ ਨੂੰ ਪੈਣ ਖਟੋਲੇ ਪਾਕੇ ਰੋਜ਼ ਉਡਾਵਾਂ
 ਭਲਾ ਕਿਤੇ ਦਰਸਨ ਤੇਰੇ ਦੀ, ਝਲਕ ਨੂਰਾਨੀ ਪੈ ਜਾਇ :
 ਸੁੰਦਰ, ਸੁਖਦ, ਸਜੀਲੇ, ਸਤਿਗੁਰ ! ਆ ਮੈਂ ਮਰਦੀ ਜਾਵਾਂ । ੬੪ ।

ਜੀਕਰ ਬਿਨਾਂ ਨੀਰ ਤੋਂ ਨਦੀਆਂ, ਜਾਪਣ ਧਰਤ-ਵਰਾਨ
 ਜੀਕਰ ਰਸ ਸੰਚਾਰ ਤੋਂ ਹੀਣੇ, ਰੁੱਖ ਬਿਰਖ ਕੁਮਲਾਣ
 ਇਵੇਂ ਤੇਰੀ ਕਿਰਪਾ ਬਿਨ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਮੈਂ ਰਸ ਨੀਰੋਂ ਹੀਣਾ :
 ਚੁਕੀ ਫਿਰਾਂ ਸਰੀਰ ਸਖਣਾ, ਖੁਸ਼ਕ, ਬੇਢੰਗਾ, ਮਾਣ । ੬੫ ।

ਜਿਉਂ ਅੰਬਰਾਂ ਤੇ ਦੀਪਕ ਜਗਦੇ, ਪੈਣ ਜਦੋਂ ਤਰਕਾਲਾਂ
 ਜਿਵੇਂ ਚੰਬੇਲੀ ਖਿੜ ਖਿੜ ਮਹਿਕੇ, ਆਇਆ ਵੇਖ ਹੁਨਾਲਾ
 ਤਿਵੇਂ ਪੂਰਬਲੇ ਜਾਗਣ ਨਰ ਦੇ, ਸਤਿਗੁਰ ਜਦ ਤੁਠ ਪੈਂਦਾ :
 ਸੁਖ ਸਵਰਗ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਚਦਾ, ਸਾਹ ਕਰੇ ਕੰਗਾਲਾਂ । ੬੬ ।

ਚਤੁਰਾਈ ਨਾ ਤੈਨੂੰ ਜਿੱਤੇ, ਨਾ ਲੱਖ ਕਰਮ ਕਮਾਏ
 ਜਪ, ਤਪ, ਨੇਮ, ਪ੍ਰੇਮ, ਸੁਚ, ਸੰਜਮ, ਕੋਸ਼ਲ ਵਿਚ ਹੀ ਆਏ
 ਮਿਹਰ ਤੇਰੀ ਦੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦਾਂ, ਜਿਸ ਸਿੱਪ ਤੇ ਪੈ ਜਾਵਣ :
 ਉਹੋ ਧਰ ਡੁੱਘਾਣੀਂ ਲੱਥੇ, ਅਣਮੁੱਲਾ ਹੋ ਜਾਏ । ੬੭ ।

ਰੂਪ ਅੱਖੀਆਂ ਵਿਚ ਤਕਿਆ, ਸੁਹਣੇ ! ਸੁਆਦ ਸੁਆਦ ਹੋ ਜਾਈਏ
 ਯੁਗ ਯੁਗਾਤਰਾਂ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ, ਇਕ ਪਲ-ਛਿਣ ਵਿਚ ਪਾਈਏ
 ਫੁਹ ਤੇਰੀ ਸੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦਾਤੀ, ਸੁਰਗ ਨ ਲੋੜ ਅਸਾਡੀ :
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਦੀ ਮੋਜ਼ ਚਿ ਰਹਿ ਕੇ, ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਉਠਾਈਏ । ੬੮ ।

ਸਾਕੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਲੋੜ ਅਸਾਨੂੰ, ਨਾ ਚਾਹੀਏ ਮੈਂ-ਖਾਨਾ
 ਸਾਨੂੰ ਤੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਚੋਂ ਹੀ, ਮਿਲਦੇ ਮਦ ਸਾਹਾਨਾ
 ਇਕ ਵੇਰਾਂ ਜਦ ਭਰ ਕੇ ਨਜ਼ਰਾਂ, ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਤੱਕੇ :
 ਰੋਮ ਰੋਮ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਸਰਸਣ, ਮਨ ਹੋਵੇ ਮਸਤਾਨਾ । ੬੯ ।

ਤੇਰੀ ਮਹਿਮਾ ਮਹਿਮ ਪਿਆਰੇ, ਕਿੰਵ ਜਾਣਾਂ ਕਿੰਵ ਵਰਨਾਂ
 ਉਪਮਾਂ ਕਰਾਂ, ਅਨੁਪਮ ਆਖਾਂ, ਉਪਮਾਂ ਥਾਂ, ਨਿੰਦ ਧਰਨਾਂ
 : ਐਸਾ ਜਾਦੂ ਤੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਇਸ ਦਰਸ਼ਕ ਤੇ ਹੋਇਆ :
 ਜੀ ਚਾਹੇ ਜੀਵਨ ਮੁੱਲ ਪਾਵਾਂ, ਲਿਪਟ ਲਿਪਟ ਕੇ ਚਰਨਾਂ । ੭੦ ।

ਕੀ ਕੀਤਾ ਦੀ ਸਤਿਕਾਰ ਮੇਰੇ, ਜੁੱਗਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਜਾਗੀ
ਜੀ ਕਰਦਾ ਏ, ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਕਰ, ਜਿੰਦ ਕਰਾਂ ਵਡਭਾਗੀ
ਰੋਮ ਰੋਮ ਅੱਖੀਆਂ ਜਿਉਂ ਮਾਣੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਦਰਸ਼ਨ ਤੇਰਾ :
ਕਣ ਕਣ ਵਿਚੋਂ ਰੂੰਹੀਂ ਦਿੱਸੇ, ਦੁਬਿਧਾ ਜਾਇ ਤਿਆਗੀ । ੭੧ ।

ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਹੈ ਜੀਵਨ ਪਾਇਆ
ਤੁਧ ਅੱਖੀਆਂ ਦੀ ਪੀ ਪੀ ਮਦਰਾ, ਰੂਹ ਰਹਿੰਦਾ ਨਸ਼ਿਆਇਆ
ਵਣ, ਪਰਬਤ, ਪੰਖੇਰੂ ਤਕ ਤਕ, ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਚਿਤਾਰਾਂ :
ਸੱਜਣਾਂ ! ਰੂੰ ਦੁੱਖ ਦੂਰ ਕਰੇ ਨੇ, ਮੈਂ ਸੁਖ ਨਿਹਚਉ ਪਾਇਆ । ੭੨ ।

ਸਮਝ, ਸੁਰਤ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਪੱਲੇ, ਸਾਰੇ ਨ ਜਾਣਾਂ ਤੇਰੀ
ਤੂੰ ਸੁਮੇਰ, ਮੈਂ ਨਿਕੜੀ ਕੀੜੀ, ਪਹੁੰਚ ਕੀ ਹੋਣੀ ਮੇਰੀ
ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਛਿੱਦਰ ਵੇਖਾਂ, ਪਰ ਤੂੰ ਸਦਾ ਦਇਆਲੂ :
ਵੇਖ ਹਿਮਾਕਤ ਮੇਰੀ, ਤਦ ਵੀ, ਬਖਸ਼ੋਂ ਲਾਇੰ ਨ ਡੇਰੀ । ੭੩ ।

ਪਰਦ ਬੇਪਰਦੀ ਤੇਰੀ ਮਹਿਮਾ, ਸਾਡਾ ਨਾ ਕੁਛ ਚਾਰਾ
ਰੀਝ ਦਰਸ ਦੀ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੀ, ਮੰਗਣ ਨੈਣ ਨਜ਼ਾਰਾ
ਪਰ ਇਹ ਵੱਸ ਨ ਸਾਡਾ ਸੁਹਣੇ ! ਹੈ ਅਧੀਨਗੀ ਪੱਲੇ :
ਆਸਾ ਦੀ ਤੰਦ ਪਕੜੀ ਆਈਏ, ਖਉਰੇ ਦਏਂ ਦਿਦਾਰਾ । ੭੪ ।

'ਸੁਣੇ ਸੁਣ ਸਿਫਤ ਤੇਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ, ਮੈਂ ਡਾਢਾ ਸੁਖ ਪਾਵਾਂ
 ਜੀ ਚਾਹਵੇ ਕਿ ਸਿਫਤਾਂ ਵਿਚ ਹੀ, ਆਪਣੀ ਜਿੰਦ ਵਿਹਾਵਾਂ
 ਸਿਫਤ-ਸਲਾਹਣ ਛੱਡ ਜਿ ਤੇਰੀ ਨਿੰਦਾ ਵਿਚ ਗੁਆਚਾਂ :
 ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਕਛ ਘਟਣਾ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਪਰ ਥਿਰਥਾ ਜਾਵਾਂ । ੭੫ ।

'ਦਰ ਦਰ ਅਲਖ ਜਕਾਈ ਭਾਵੇਂ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨ ਉਤਰੀ ਮੇਰੀ
 ਚਰਨ ਤੇਰੇ ਜਦ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈ ਗਏ, ਮੁੱਕ ਗਈ ਵਾਟ ਘਣੇਰੀ
 ਮਨ ਅੰਦਰ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਈ, ਤਨ ਨੂੰ ਠੰਢ ਵਿਆਪੀ :
 ਤਿੰਨੇ ਤਾਪ ਨਿਵਾਰਨ ਵਾਲੇ, ਕੈਸੀ ਉਪਮਾ ਤੇਰੀ । ੭੬ ।

ਤੇਰੀ ਤੱਕ ਸਮਾਧੀ, ਸਾਹਵੇਂ, ਐਸਾ ਮੈਂ ਨਸ਼ਿਆਵਾਂ
 ਜਿਉਂ ਸਿਸ਼ਟੀ ਤੇ ਬੈਠਾ ਹੀ ਮੈਂ, ਸਵਰਗਾਂ ਦੇ ਸੁਖ ਪਾਵਾਂ
 ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨੈਣ, ਫਰਕਦੀ ਥੱਲ੍ਹੀਆਂ, ਮੁੱਖ ਮੰਡਲ ਮੁਸਕਾਨਾਂ :
 ਤਕ ਤਕ ਮੈਂ ਵਿਸਮਾਦੀ ਜਾਵਾਂ, ਬਿਨ ਬੋਲੇਂ ਪਿਆ ਗਾਵਾਂ । ੭੭ ।

ਆਵਣ ਜਾਣਾ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਕਾ ਜੋ ਤੇਰੇ ਦਰ ਆਇਆ
 ਤੇਰੇ ਘਰੋਂ ਤਸੱਲੀ ਮਿਲਦੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਹੈ ਸਭ ਮਾਇਆ
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਖ ਤੈਥੋਂ ਨਾ ਮਿਲਿਆ, ਭਟਕ ਨ ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਕੇ :
 ਵਾਗ ਭੰਬੀਰੀ ਭਉਂਦੇ ਖਪਦੇ ਉਸ ਨੇ ਜਨਮ ਗਵਾਇਆ । ੭੮ ।

ਕਦੀ ਕਦੀ ਜਦ ਅੰਦਰ ਆਉਨੈਂ, ਹੋਰ ਹੋਰ ਹੋ ਜਾਵਾਂ
ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਪੱਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁੰਮਾਂ, ਰੁੱਖੀਂ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਵਾਂ
ਕੰਡੇ ਵੀ ਤਦ ਪਿਆਰੇ ਲੱਗਦੇ, ਕਲੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕਹਿਣਾ :
ਚੰਗਾ ਹੋਇ ਜੇ ਛੱਡ ਨ ਜਾਵੇਂ, ਮੈਂ ਨਿੱਤ ਏਹੋ ਚਾਹਵਾਂ । ੫੯ ।

ਸੂਰਜ ਵਾਂਗ ਸੁਆਵਾਂ ਤੇਰੀਆਂ, ਜਿਉਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਈਆਂ
ਅਸਲੀਅਤ ਝਾਕੀ ਹਰ ਤਰਫੋਂ, ਹੋਈਆਂ ਦੂਰ ਸਿਆਹੀਆਂ
ਸਾੜੇ ਅਤੇ ਪਕਾਵੇ ਸੂਰਜ, ਈਕਰ ਹੀ ਢੰਗ ਤੇਰਾ :
ਤੇਰੇ ਤੇਜ ਸੋਹੇਂ ਹੇ ਪਿਆਰੇ, ਝੁਕ ਝੁਕ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਾਹੀਆਂ । ੬੦ ।

ਚੰਦਰਮਾ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਸੀਤਲ ਪਿਆਰਾ ਡਿੱਠਾ
 ਹੈ ਪਰਕਾਸ਼ ਸੁਖਦ ਸੁਹਣੇਰਾ, ਕੋਮਲਤਾ ਲਈ ਮਿੱਠਾ
 ਤਕਿਆਂ ਤੈਨੂੰ ਹਿਰਦਾ ਵਿਗਸੇ ਜਿਉਂ ਸਰਵਰ ਵਿਚ ਕੰਮੀ :
 ਵਾਂਗ ਚਕੋਰ ਸਬਰ ਨਾ ਆਵੇ, ਤਕ ਤਕ ਪਿਆਰ ਘਟਿੱਠਾ । ੮੧ ।

ਉਪਮਾਂ ਤੇਰੀ ਨਾਲ ਤਾਰਿਆਂ ਦੇਂਦਿਆਂ ਮੂਲ ਨ ਥੱਕਾਂ
 ਦੂਰ, ਦੂਰ, ਤੂੰ ਅਤੀ ਦੂਰ ਹੈਂ, ਕਿਰਨਾਂ ਤੈਨੂੰ ਤੱਕਾਂ
 ਨਿਆਰਾ ਵੀ ਹੈਂ, ਪਿਆਰਾ ਵੀ ਹੈਂ, ਨੇਰੇ ਰਾਹ ਦਸਾਉ :
 ਸੂਰਜ ਚੰਨ ਜਦੋਂ ਨਾ ਹੁੰਦੇ, ਤੈਨੂੰ ਤੱਕ ਨ ਥੱਕਾਂ । ੮੨ ।

ਸੂਰਜ, ਚੰਨ, ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਡਿਆਈ ਤੇਰੀ
 ਜਿਉਂ ਅਸਮਾਨ ਨੀਲਮਾ ਛਾਈ ਕੁਲ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਘਟੇਰੀ
 ਕਿਤਨਾ ਬੜਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਲਾਵਾ, ਸੈਂ ਸਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਉਹਲਾ :
 ਪੰਛੀ ਬਣ ਮੈਂ ਉਡਦਾ ਜਾਵਾਂ, ਭਾਲ ਨ ਮੁੱਕੇ ਮੇਰੀ । ੮੩ ।

ਚਤੁਰ, ਸੂਜਾਨ, ਦੂਰ-ਸਮ-ਦਰਸੀ, ਕੌੜਾ ਵੀ ਤੇ ਮਿੱਠਾ
 ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਬਹੁਰੰਗੀ ਹੈਂ, ਇਕ ਇਕ ਰੰਗ ਘਟਿੱਠਾ
 ਸਮਝ ਨ ਆਵੇਂ, ਸਮਝਾਂ ਹੁੱਟੀਆਂ, ਕਰ ਕਰ ਤੇਰੀਆਂ ਪਰਖਾਂ :
 ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਤੂੰ ਹੈਂ, ਏਹੋ ਅਤਿਮ ਚਿੱਠਾ । ੮੪ ।

ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾ ਦੇਹ ਮੈਨੂੰ, ਨਿੰਦਾ, ਚੁਗਲੀ, ਸਾੜਾ
ਦੁਖੀ ਰਹਿਣ ਤੇ ਦੁਖੀ ਕਰਨ ਦਾ ਵਧੀਆ ਏਹ ਪੁਆੜਾ ।
ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਬਿਨ, ਹੋਰ ਨ ਚੰਗਾ ਲੱਗੇ :
ਬੇਰੀ ਕੋਲ ਅਕੇਲਾ ਕੇਲਾ, ਨਿੱਤ ਕੱਢਦਾ ਇਹ ਹਾੜਾ । ੮੫ ।

ਦੂਰੋਂ, ਜਿਉਂ ਚੰਦੇ ਦਾ ਚਾਨਣ, ਝਰ ਝਰ ਝਰਦਾ ਆਵੇ
ਤਿਵੇਂ ਤੇਰੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਗੰਗਾ, ਮੈਨੂੰ ਨਿੱਤ ਨਹਾਵੇ
ਕੂੰਜ ਵਾਗ ਬੱਚਾ ਰੱਖ ਚੇਤੇ, ਜੀਕਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਾਲੇ :
ਗਦ ਗਦ ਮੁਕਤ ਕੰਠ ਇਹ ਸਾਇਰ, ਤੈਨੂੰ ਸਦਾ ਧਿਆਵੇ । ੮੬ ।

ਖਿੜਿਆ ਵੇਖ ਗੁਲਾਬ ਕਿਸੇ ਦਾ, ਤੇਰਾ ਚੇਤਾ ਆਇਆ
 ਕੀਕਰ ਰੂਪ-ਰੰਗ-ਰਸ-ਗੰਧ ਦਾ, ਤੂੰ ਸੰਜੋਗ ਬਣਾਇਆ
 ਵਿਹੰਦਿਆਂ ਵਿਹੰਦਿਆਂ ਪੁਸ਼ਪ ਅੰਦਰੋਂ, ਤੇਰੀ ਸੂਰਤ ਡਿੱਠੀ :
 “ਸਦਾ ਗੁਲਾਬ ਵਾਂਗ ਰਹੁ ਪ੍ਰੀਤਮ”, ਤੂੰ ਮੁੱਖ ਤੋਂ ਫਰਮਾਇਆ । ੮੭ ।

ਸੁਬਹ ਸਵੇਰੇ ਘਾਹ-ਕਿੱਤੇ ਵਿਚ, ਜਾਂ ਮੈਂ ਕਦਮ ਟਿਕਾਏ
 ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਓਥੇ ਵੀ ਮੈਂ, ਦਰਸ਼ਨ ਤੇਰੇ ਪਾਏ
 ਘਾਹ-ਪੱਤੀ ਤੇ ਲਟਕੇ ਤੁਪਕੇ ਤੋਲ ਕਿਹਾ ਮੁਸਕਾ ਕੇ :
 “ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਰਹਿੰਦਾ, ਉਸ ਤੇ ਕਦੇ ਨ ਆਫ਼ਤ ਆਏ” । ੮੮ ।

ਤੂੰ ਪਰਦੇਸ, ਦੇਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਕਣ ਲੱਗੇ
 ਜਿਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਹਾਂ ਪਏ ਜਾਂਦੇ, ਮੈਂ ਪਿੱਛੇ, ਤੂੰ ਅੱਗੇ
 ਜੁਗਾਂ ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਤੇ ਤੂੰ ਦੀ, ਏਹੋ ਰਹੀ ਕਹਾਣੀ :
 ਗੱਲਾਂ ਘੜ ਘੜ ਦਰਸ਼ਨ ਵਾਲੇ, ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਥੱਗੇ । ੮੯ ।

ਕੌੜਾ ਹੁਕਮ ਮਨਾਵਣ ਲਈ ਤੂੰ, ਕਿੰਜ ਖੁੱਲ੍ਹ ਵਰਤੋਂ ਮਿੱਠਾ
 ਚਮਤਕਾਰ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ, ਖੂਬ ਤੇਰਾ ਹੈ ਡਿੱਠਾ
 “ਸਾਂਤਿ ਪਾਈ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ”, ਸਮਝ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਈ :
 ਨਾ ਨਾ ਨਾ ਦਾ ਮੇਰੇ ਨਾਂ ਤੇ, ਕੱਲ੍ਹ ਆ ਗਿਆ ਚਿੱਠਾ । ੯੦ ।

ਸਰਵ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੁੰਦੇ ਸੁੰਦੇ, ਕਿਉਂ ਤੂੰ ਰਹੇਂ ਨਿਮਾਣਾ
 ਏਦਾਂ ਤਾਂ ਕੱਡੀ ਨਹੀਂ ਰਿੜ੍ਹਣੀ, ਜੇ ਅੱਗੇ ਹੈ ਜਾਣਾ
 ਲੱਖਾਂ ਅੱਖਾਂ, ਜੀਭਾਂ ਹੰਜਾਰਾਂ, ਕੋਟਿ ਕੋਟਿ ਦਿਲ ਧੜਕਣ :
 ਵਾਗਾਂ ਫੜ ਹੱਥ ਆਪ ਪਿਆਰੇ, ਆਪੇ ਮਿਥੀਂ ਟਿਕਾਣਾ । ੯੧ ।

ਕਦੇ ਕਦੇ ਇੰਜ ਲੱਗੇ, ਜੀਕਰ ਹਿਕੜੀ ਮੇਰੀ ਖਾਲੀ
 ਦਿਲ ਧੜਕਣ ਤਾਂ ਦੂਰ ਵਲਿੱਖੋਂ, ਕੰਨ ਸੁਣਨ ਮਤਵਾਲੀ
 ਖੁਸ਼ ਹੋ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵੰਡੋਂ ਕੀਕਰ, ਮਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੇਖਣ :
 ਪ੍ਰਿਯ ਮੇਰੇ, ਮੈਂ ਹਰਦਮ ਚਾਹਾਂ, ਤੇਰੀ ਜਿੰਦ ਸੁਖਾਲੀ । ੯੨ ।

ਬਾਲ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਠੰਡੀ ਹੱਥ ਧਰ, ਧਰ ਤੇ ਲੰਮਾ ਹੈ ਕੈ
 ਸੁਣਦਾ ਰਿਹਾ ਕਹਾਣੀ ਕੁਦਰਤ, ਰੋਜ਼-ਬਰੋਜ਼ੀਂ ਕਹਿ ਕੇ
 ਤਖ਼ਤ ਬਖ਼ਤ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਬਣ ਹੁਣ, ਸੈਰ ਜਗਤ ਦੇ ਕਰਦਾ !
 ਕਥਾਕਾਰ ਵਿਹਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ, ਕਦ ਜਾਵੇਗਾ ਲੈ ਕੇ । ੯੩ ।

.ਸਕਲ ਭਵਨ ਦੇ ਨਾਇਕ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਲਿਵ ਜੋੜੇ
 .ਭਟਕਣ ਚੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇ. ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜੇ
 ਵੁੱਲਾਂ ਵਿਚ ਜੀਕਰ ਖੁਸਬੋਈ, ਇੰਜ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਵਿਆਪੋ :
 .ਧਰਤੀ, ਸੂਰਜ, ਚੰਨ ਤਾਂ ਮੁੱਕਣ, ਤੁਸੀਂ ਨ ਕਦੇ ਵਿਛੋੜੋ । ੯੪ ।

ਜੀਵਨ ਦੀ ਹਲ-ਚਲ ਵਿਚ ਰੁੱਖਾਂ; ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਪਰ, ਜੀਵਾਂ
 ਜ਼ਹਿਰ ਜਗਤ ਦੀ ਸੁਖ ਹੀ ਜਾਪੇ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਰ-ਕਰ ਪੀਵਾਂ
 : ਸੂਰਜ-ਕਿਰਨਾਂ ਸਮ ਸੁੱਧ ਰਹਿ ਕੇ, ਜੀਵੰਦਿਆਂ ਮੁਕਤਾਵਾਂ :
 : : ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨ ਕੌਣ ? ਜੁ ਮਾਂਨੇ ਮੁੰਹ-ਮੰਗਿਆ, ਬੇ-ਸੀਵਾਂ । ੯੫ ।

ਯੁਗ ਯੁਗਾਂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਤੂੰ ਆਪੇ, ਘੜ-ਭੰਨੇ ਜਦ ਚਾਹੇਂ
 ਮੈਂ-ਮੈਂ ਤੂੰ-ਤੂੰ ਦੇ ਕੇ ਸਾਨੂੰ, ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਫਾਹੇਂ
 : ਬਹੁਤ ਹੋ ਕਈ ! ਬਖਸ਼ ਅਸਾਨੂੰ, ਕੋਹਲੂ-ਬੈਲ ਬਣੇ ਹਾਂ :
 : : : ਲਾ ਚਰਨੀ, ਦੇ ਗਿਆਨ ਪਦਾਰਥ, ਕਿਉਂ ਕਰਮੀ ਲੱਗ ਢਾਹੇਂ । ੯੬ ।

੨੪੮

ਐਸੀ ਬੁੱਧ ਦੇਹ ਕਿ ਆਵੇ, ਹਰ ਜਾ ਤੇਰਾ ਨਜ਼ਾਰਾ
 ਦਿਲ ਐਸਾ ਦੇਹ, ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਪੇ, ਤੇਰੇ ਵਾਗ ਪਿਆਰਾ
 ਬੋਲ ਅਜੇਹਾ ਬਖਸ਼ ਕਿ ਸੜਦੇ ਜੀਵਾਂ ਤੇ ਠੰਢ ਪਾਵਾਂ :
 ਕੀ ਘਾਟਾ ਤੇਰੇ ਦਰ ਸਤਿਗੁਰ, ਖੋਲ੍ਹ ਮੁਕਤ-ਭੇਡਾਰਾ । ੯੭ ।

ਜੇ ਖੂਹੇ ਨੇ ਗਿੜਦਿਆਂ ਰਹਿਣਾ, ਨਿਕਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਣੀ
 ਸਦਾ ਸੁੱਖਾਂ ਦਾ ਮੱਖਣ ਪਾਵਾਂ, ਚਲਦਿਆਂ ਕਰਮ-ਮਧਾਣੀ
 ਜੇ ਜੀਭਾ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕੁਛ, ਤਾਂ ਜੱਸ ਤੇਰਾ ਕਰ ਲਏ :
 ਤੈਥੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਗਤ ਨਾ ਦਿੱਸੇ, ਕੰਨ ਸੁਣਨ ਤੁਧ ਬਾਣੀ । ੯੮ ।

ॐ

ਇਕ ਪਲਕ, ਲੱਖ ਪਲਕ ਬਣੀਵੇ, ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਾਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ
 ਇਕ ਅੱਖ-ਧੀਰੀ, ਲੱਖ ਧੀਰੀ ਹੋਇ, ਕੋਟਾਂ ਵਾਰੀ ਡੁੱਲ੍ਹੇ
 ਓ ਪ੍ਰੀਤਮ ! ਤੇਰਾ ਪਲ-ਦਰਸਨ, ਸੈ ਗੰਗਾਂ ਦਾ ਨ੍ਰਾਣਾ :
 ਪਿਆਰ ਅਜੇਹਾ ਅੰਦਰ ਬੋਇਓ ਈ ਨਿੱਤ ਫਲੇ ਤੇ ਫੁੱਲੇ । ੯੯ ।

ਉਹ ਤੁਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ, ਸਭ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਹਾਸੇ
 ਤੂੰ ਆਇਓ ਤੇ ਓਹੋ ਦਿਸਿਓ, ਜਿਉਂ ਸੁਰਜ ਵਿਚ ਕਾਸੇ
 ਉਹ ਤੇ ਤੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਨਾ ਦਿੱਸੋ, ਫਰਕ ਨ ਰੂਹ ਤੇ ਤਨ ਦਾ :
 ਹਰ ਪਲ ਸਦਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤੈਥੋਂ, ਜਿੰਦ ਨਿਗੁਣੀ ਭਾਸੇ । ੧੦੦ ।

ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰਮਤ ਨੇ ਤੁੱਠ ਕੇ, ਮਾਨੁੱਖ ਤਨ ਅਪਣਾਇਆ
 ਉਸ ਵਿਚ ਰੂਪ, ਰੰਗ, ਰਸ ਪਾ ਕੇ, ਤੁੱਘਾ ਦਰਦ ਫੁਪਾਇਆ
 ਖੁਸ਼ ਲਿਬਾਸ, ਖੁਸ਼ ਬੋਲ, ਮਹਿਰਮੀ, ਝਲਕ ਰੰਗੀਨੀਆਂ ਵਾਲੀ :
 ਕੌਣ ਜੁ ਇਸ ਨੂੰ ਤੱਕ ਨ ਪਿਆਰੇ ? ਇਹ ਪਿਆਰੇ ਦਾ ਜਾਇਆ । ੧੦੧ ।

ਭ੍ਰਿੰਗੀ ਵਾਂਗ ਜਿਨ੍ਹੇ ਤੂੰ ਪਕੜੇ, ਆਪਣੇ ਜੇਹਾ ਕਰ ਦੇਂ
 ਪਾਰਸ ਫੁਹ ਲਾ ਕੰਚਨ ਕਰਕੇ, ਸੱਖਣੇ-ਉਣੇ ਭਰ ਦੇਂ
 ਚੰਦਨ ਗੰਧ ਫੁਹਿਆਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ੇ, ਮਾਣ, ਨਿਮਾਣੀਂ ਦੇਵੇ :
 ਮਿਹਰਮਤ ਦੇ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਨਿਘਰਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇਂ । ੧੦੨ ।

ਤੇਰੇ ਭੈਂ ਇਨਕਾਰ ਨ ਮਿਲਿਆ, ਕਲਪ ਬਿਗੜ ਤੂੰ ਮੇਰਾ
 ਅੰਨ ਚਿੱਤਵੇਂ ਸੁਖ ਦੇਵੇਂ, ਸੁਹਣੇ ! ਤੇਰਾ ਸੁਆਦ ਘਣੇਰਾ
 ਆਪੇ ਤੁੱਠੇ, ਆਪੇ ਵੁੱਠੇ, ਆਪੇ ਰੀਝਾਂ ਦੇਵੇਂ :
 ਸਾਲਾ ! ਤੇਰਾ ਪਿਆਰ ਸੁਖਾਵਾਂ, ਨਿਤ ਨਿਤ ਹੋਇ ਵਧੇਰਾ । ੧੦੩ ।

ਸਾਵਣ ਵਸਿਆ, ਠੰਢਕ ਹੋਈ, ਧਰਤੀ ਪੁਰ-ਪੁਰ ਰੱਜੀ
 ਮਨ ਸਰਸੇ ਨੈ ਕੀਤ ਗਾਵਿਆਂ-ਪਰ-ਕੂਕ ਹਿਜਰ ਦੀ ਵੱਜੀ
 ਤੂੰ ਪਰਦੇਸ, ਦੇਸ ਸਭ ਸੁੰਨਾ, ਕਿਸ ਬਿਧ ਸਾਵਣ ਮੰਨੇ :
 ਆ ਓ ਸਜਣਾ ! ਚਰਨੀਂ ਲਾ ਲੈ, ਮੈਂ ਜਾਂਦੀ ਉ ਦੱਝੀ । ੧੦੪ ।

ਫਗਨੀ ਉਲਝੇ ਬੱਦਲ ਕਾਲੇ, ਛਾਇਆ ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ
 ਸੂਰਜ ਦੀ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ ਨ ਜਾਦੀ, ਰਿਹਾ ਖਲਾ, ਕਰ ਜੇਰਾ
 ਇੰਜ ਮੇਰੇ ਤੇ ਬਿਰਹੇ ਬੱਦਲ, ਨੀਵੇਂ ਹੋ ਹੋ ਬਰਸਣ :
 ਕੀਕਰ ਸੂਰਜ-ਮੁਖ ਮੈਂ ਵੇਖਾਂ, ਦਰਸਨ ਪਰਸਾਂ ਤੇਰਾ । ੧੦੫ ।

ਫੁਟ ਪਏ ਚਸਮੇਂ ਗੀਤਾਂ ਵਾਲੇ, ਦਰਸ ਤੇਰਾ ਜਾਂ ਕੀਤਾ
 ਨਿਹੁੰਤਾਏ ਨੈਣਾਂ ਨੂੰ ਤਕ ਕੇ ਅਮਿਉਂ-ਪਿਆਲਾ ਪੀਤਾ
 ਭੁੱਲ ਗਏ ਰੋਗ-ਸੋਗ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਚੁਕਿਰਦੇ ਨੱਚੀ :
 ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਰਸ ਮਾਣੇ ਰਿਹਾ-ਹਾਂ, ਜੱਗ-ਭੱਠੇ ਚੁੱਪ ਚੁਪੀਤਾ । ੧੦੬ ।

ੴ

ਓਸ, ਗਲੋ ਕੋੜੀ ਦਾ ਟੁਕੜਾ, ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਵਧਾਇਆ
 ਅਸਾ ਓਸ ਨੂੰ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਵਿੱਚ, ਸੱਧਰਾਂ ਨਾਲ ਸੁਆਇਆ
 ਸਮਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਪੁੰਗਰਨ ਲੱਗਾ, ਲਗਰਾਂ ਬਣ ਬਣ ਵਧਿਆ :
 ਉਸ ਕੋੜੇ ਨੇ, ਪਿਆਰ ਮਿਠੇਰਾ, ਅਪਣੇ ਵਾਗ ਵਧਾਇਆ । ੧੦੭ ।

ਚਿੜੀਓ ਨੀ ! ਸੰਕੀਤ ਨ ਗਾਓ, ਸੰਧਿਆ ! ਤੂੰ ਵੀ ਜਾ
 ਨੀਂਦੇ ਨੀ ! ਨਹੀਂ ਲੋੜ ਤੇਰੀ ਵੀ, ਸਾਹੋ ! ਹੋਊ ਬੇ-ਸਾਹ
 ਲਹੁਆ ਵੇ ! ਤੂੰ ਵੀ ਸਸਤਾ ਲੈ, ਅਜ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਹੀਂ ਕੋਲ :
 ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ! ਰੁਕ ਜਾ ਏਥੇ, ਕੀ ਹੱਜ ਜੀਵਣ ਦਾ । ੧੦੮ ।

ਚੰਨਾ ! ਤੇਰੀ ਚਮਕ ਨ ਭਾਵੇ, ਨਾ ਲਟਕੰਦੜੇ ਤਾਰੇ
 ਬਾਗਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਨਹੀਂ ਸਾਂਹਦੀ, ਉਲਟਾ, ਸਾਂਗਾਂ ਮਾਰੇ
 ਵਸਦਾ ਜੱਗ ਉਜਾੜ ਦਿਸੰਦਾ ਜਦ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨਹੀਂ ਕੋਲ :
 ਹਾਏ ਰੱਬਾ ! ਕਦ ਘੜੀ ਸੁਲੱਖਣੀ, ਆਉ ਨਾਲ ਪਿਆਰੇ । ੧੦੯ ।

ਕਦਮੀਂ ਤੁਰਦਿਆਂ ਪੰਥ ਨ ਮੁੱਕੇ, ਏਨਾ ਏ ਤੇਰਾ ਵਿਹੜਾ
 ਸਬਦ ਹੰਭ ਗਏ, ਸਿਫਤ ਨ ਮੁੱਕੀ, ਗੁਣਾਂ ਗਿਣਾਏ ਕਿਹੜਾ
 ਯਾਦਾਂ ਆ ਆ ਭੁਰਮਟ ਪਾਵਣ, ਤੇ ਤੜਪਾਵਣ ਮੰਨੂੰ :
 ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੂੰ ਆ ਪਿਆਰੇ ! ਮਨ ਦਾ ਮੀਤ ਹੈਂ ਜਿਹੜਾ । ੧੧੦ ।

ਅਸਮਾਨਾਂ ਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਚੋਵੇ, ਧਰਤੀਓਂ ਫੁੱਟਣ ਮੇਵੇ
 ਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸੁਗੰਧੀ ਘੁੱਲੀ; ਜੁਗ ਨੂੰ ਧੜਕਣ ਦੇਵੇ
 ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾਦ ਸੁਣੀਵੇ, ਅਖੀਂ ਠੰਢਕ ਭਾਸੇ :
 ਰੂਹ ਮਸਤੀਵੇ, ਪ੍ਰਿਯ ਅਪਣੇ ਦੇ ਆਉਣ ਦੇ ਹਨ ਟੇਵੇ । ੧੧੧ ।

ਹਾਤਾ ਵੇ, ਰੇਤੂ ਦੇ ਕਿਣਕਿਓ ! ਅੱਜ ਵੁੱਲ-ਪੱਤੀਆਂ ਹੋਓ
 ਉਸਾ ਨੀ ! ਜ਼ਰਾ ਕਗਨੀਂ-ਕੇਸਰ, ਲੈ ਧਰਤੀ ਤੇ ਚੋਓ
 ਵਾਏ ਨੀ ! ਰਤਾ ਗਮਕੀਂ ਵੱਗੀਂ ਤੇ ਖੁਸਬੋ-ਖਿਲਾਰੀ :
 : : : ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ ਅਜ ਮਿਲਕੇ, ਅੱਖੀਓ ! ਪਲਕਾਂ-ਤਖ਼ਤੇ ਦੋਓ । ੧੧੨ ।

ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਨ ਤੂੰ ਦਿਸਦਾ ਏਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਰਹਿਨਾ ਏਂ ਕੋਲ
 ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਛੁਹਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇਂ, ਉਂਜ ਤੂੰ ਕਰੋਂ ਕਲੋਲ
 ਸੁਖਮ, ਸੁੱਚਾ ਪਿਆਰ ਸੁਹਣਿਆ, ਦਏ ਨਜ਼ਾਰੇ ਹਰ ਪਲ :
 ਅਣ-ਦਿਸਦਾ ਵੀ, ਦਿਸਦਾ ਜਾਪੇਂ, ਚੁੱਪ ਦੇ ਸੁਣਨਾਂ ਬੋਲ । ੧੧੩ ।

ਸੁਧ ਬੁਧ ਜਾਇ ਕੁਆਚ ਕਿ ਮਿਲਿਆ ਤੈਨੂੰ ਪਿਆਰੇ
 ਤੂੰ ਬੁਝ ਆਖੇਂ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਸਮਝਾਂ, ਕੰਮ ਨ ਔਣ ਇਸ਼ਾਰੇ
 ਆਪਾ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਸਮਾਂਦਾ, ਅਪਣਾ ਆਪ ਭੁਲਾਕੇ :
 ਬੰਨ ਤੂੰ ਹੋਂ ਜੋ ਭੁੱਲਤ ਨੂੰ ਵੀ, ਮੁੜ ਮੁੜ ਦਏਂ ਨਜ਼ਾਰੇ । ੧੧੪ ।

ਤਾਰੇ ਚੜ੍ਹਨ, ਤੇਰੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਮੇਰੇ ਤੇ ਆ ਬਰਸਨ
ਪਰ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਤੇ ਹਿਰਦਾ, ਪਿਆਰ ਕੇਰੇ ਲਈ ਤਰਸਨ
ਦੂਰੋਂ ਤਾਂ ਮਿਹਰੰਮਤ ਤੇਰੀ ਸਦਾ ਮੇਰੇ ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ :
ਪਰ ਭੁਖੀ ਰੂਹ ਮੇਰੀ ਤਾਈਂ, ਚਰਨੀਂ ਲਾ, ਦੇਹ ਦਰਸਨ । ੧੧੫ ।

ਸਮਾ ਸੁਹਾਣਾ, ਪੁਪਿਆ ਸਬਜ਼ਾ, ਉਮਡ-ਉਮਡ ਘਟ ਛਾਈ
ਗਾਵਾਂ ਮੱਝਾਂ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਚਰਦੀਆਂ, ਹਵਾ ਰੁਮਕਦੀ ਆਈ
ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਪਰ ਅਗਨੀ, ਬਲ-ਬਲ ਲਾਟਾਂ ਛੱਡਦੀ :
ਮੀਂਹ ਵਸਿਆ ਪਰ ਅਗਨੀ ਭੜਕੀ ਦੂਣੋਂ ਦੂਣ ਸਵਾਈ । ੧੧੬ ।

ਉਮਡ ਘੁਮਡ ਅਜ ਘਟਾ ਕਾਲੀਆਂ, ਅਸਮਾਨੀਂ ਛਾ ਜਾਣ
 ਇਵੇਂ ਯਾਦ ਦੇ ਬੱਦਲ ਮੁੜ ਘਿੜ, ਮੈਂ ਤੇ ਝੁਰਮਟ ਪਾਣ
 ਜੀਕਰ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਗਰਜਣ, ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੋਹੀ :
 ਈਕਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਿਨ ਯਾਦਾਂ ਨਾ ਸੁਖ-ਸੁਆਦ ਲਿਆਣ । ੧੧੭ ।

ਸੀਸੇ ਪਾਸ ਅਚਾਨਕ ਜਾ ਕੇ, ਮੈਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਕਾਇਆ
 ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਂ ਆਪਾ ਡਿੱਠਾ, 'ਉਸ' ਦਾ ਰੂਪ ਨ ਬਿਆਇਆ
 ਪੁਛਿਆ ਮੈਂ—“ਕਮਲੇ ! ਕੀ ਕੀਤੋਂ ਈ, ਕਿਉਂ ਨ ਅਕਸ ਰਚਾਇਆ ?”
 ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ—“ਬਦ ਕਿਸਮਤ ਹਾਂ ਮੈਂ, ਕਦੇ ਨ ਉਸ ਹੱਥ ਲਾਇਆ ।”
 । ੧੧੮ ।

੬੯

ਬੇ ਜਬਾਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਕੇ, ਫੜਕ ਪਿਆ ਮਨ ਮੇਰਾ, ਮੀਤ !
 ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤਾ ਰਚਕੇ, ਅੰਦਰ ਲਿਆਇਆ ਨਾਲ ਪਰੀਤ
 ਹਰ ਪੱਤੀ ਪਛਤਾਂਦੀ ਬੋਲੀ—“ਕਾਸ਼ ! ਜਿ ਅਜ ਦਰਸਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ :
 ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੁੱਲ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਪਰ ਜਾਣੀ ਐਵੇਂ ਬੀਤ।” । ੧੧੯ ।

ਜੁਗਾਂ ਜੁਗਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਮਾਨੁਖ ਦੀਆਂ ਸਧਰਾਂ ਨਾ ਬਰ ਆਈਆਂ
 ਥਾਂ ਪਰ-ਥਾਂ ਕਮਲ ਫੁਲ ਬਣ ਕੇ, ਲਗਰੀਂ ਉਹ ਮੁਸਕਾਈਆਂ
 ਭਲਾ ਜਿ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂੰ ਪਿਆਰੇ, ਹੇ ਅਣ-ਆਈ ਸਕਤੀ :
 ਪੁਸ਼ਪ-ਜੀਤ ਨੇ ਆਪੇ ਇਕ ਦਿਨ, ਇਹ ਰਮਜ਼ਾਂ ਸਮਝਾਈਆਂ । ੧੨੦ ।

ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਤਿਲ ਮਸਤੇ, ਕਹਿੰਦੇ—“ਆ ਗਏ ਸਾਨੂੰ ਫੁੱਲ ਓ
 ਕੱਲ੍ਹ ਸਾਂ ਅਸੀਂ ਨਿਤਾਣੇ ਜੇਹੇ, ਕੋਣ ਸਾਡੇ ਅੱਜ ਤੁੱਲ ਓ ?”
 : ਬੋਲੀ ਧਰਤ—“ਨ ਮਾਣ ਕੁਆਚੋ, ਜੇ ਬਰਸਾਤ ਨ ਹੁੰਦੀ :
 ਸੜ ਬਲ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਬਦਬਖ਼ਤੋ ! ਰਹਿਮਤ ਨੂੰ ਰਹੇ ਭੁੱਲ ਓ ।” । ੧੨੧ ।

ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਂ, ਪੱਥਰ ਕਿੰਨੇ ਦਲਦੇ, ਇਸ ਨੇ ਢਾਲ ਵਖਾਇਆ
 ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਤਰਲ ਹੈ ਕੀਤਾ, ਪੁਣ ਪੁਣ ਕੇ ਪਤਲਾਇਆ
 : ਹੁਣ ਬੇ-ਰੜਕ ਕੰਦ ਹਾਂ ਹੋਏ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਅੰਦਰ :
 ਵਧ ਪਿਆਰਾ ! ਤੂੰ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਆ, ਆਪ ਅਸਾਂ ਅਜਮਾਇਆ । ੧੨੨ ।

ਦੂਰ ਪਰੇ, ਘੋਗਨਾਂ ਦੀ ਹੱਦੀ, ਬੱਦਲ ਧੁੰਆਂ ਧਾਰ
 ਵਿਚਦੀ ਖੰਭ ਖਿਲਾਰੀ ਜਾਵੇ, ਕੁੰਜਾ ਦੀ ਇਕ ਭਾਰ
 ਕੀ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਸੱਧਰਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਚਿੱਟੇ ਖੰਭੀਂ ਬਹਿ ਕੇ :
 ਜਾ ਪਹੁੰਚਣ ਜਿੱਥੇ ਤੂੰ ਹੋਵੇ, ਲੈ ਕੇ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰ । ੧੨੩ ।

ਤੇਰੀ ਅੱਖ-ਉਘੜ ਚੋਂ, ਜਾਗੇ ਸੋਨ-ਸਵੇਰ
 ਨੈਣ ਮੁੰਦ ਜਦ ਪੈ ਜਾਇੰ, ਹੋਵਣ ਧੁੰਧ-ਹਨੇਰ
 ਤਦ ਤਕ ਦੁਨੀਆਂ ਜਾਗਦੀ, ਜਦ ਤਕ ਤੇਰੀ ਜਾਗ :
 ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਜਹਾਨ ਨੂੰ ਮਹਾਂ ਸੁੰਨ ਲਉ ਘੋਰ । ੧੨੪ ।

ਸਤ, ਚਿਤ, ਸੁੰਦਰ ਕੋਣ ਹੈ, ਤੇਰੇ ਬਿਨ ਕੋਈ ਹੋਰ-
 ਤੇਰੀ ਛਟਾ ਅਨੁਪਵੀ, ਯਾਦ ਕਰਾਂ ਰਸ-ਭੋਰ
 ਮਹਿਕ, ਸੰਗੀਤ, ਸਾਹਿਤ, ਚਿਤ੍ਰ, ਤੇਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਕਟਾਉ :
 ਕੈਸਾ ਹਾਂ ਵਡਭਾਯੜਾ, ਤੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਚਿਤ-ਚੋਰ । ੧੨੫ ।

ਨਿਰਮਲ ਨਦੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਲ, ਧਰਤੀ ਸੁਰਨ-ਮਈ
 ਪਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸੁਧਾ-ਪੁਸ਼ਪ, ਫਬ ਦੇ, ਨਿੱਤ ਨਦੀ
 ਤੋੜਾਂ ਉਸਾ ਕਿਰਨ ਸੰਗ, ਭੋਟਾ ਧਰਨ ਲਈ :
 ਸੁੰਘੋਂ ਜਦ ਤੂੰ ਸੁਹਣਿਆਂ ਔਣ ਸੁਗੰਧਾਂ ਕਈ । ੧੨੬ ।

ਫੁੱਲ ਗੁਲਾਬਾਂ ਨੇ ਕੀ ਖਿੜਣਾ, ਕਲੀਆਂ ਕੀ ਮੁਸਕਾਣਾ
ਕੀ ਸਰਘੀ ਦਾ ਹੁਸਨ ਅਣੋਖਾ, ਕੀ ਕੋਇਲਾਂ ਦਾ ਗਾਣਾ
ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਕੀ ਚਾਲ ਮਟਕਵੀਂ, ਪਰਬਤ ਦੀ ਕੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ :
ਇਕੋ ਤੈਨੂੰ ਤੱਕ ਲੈ, ਜਿਸ ਨੇ, ਪਰਮ ਅਨੰਦ ਹੈ ਪਾਣਾ । ੧੨੭ ।

ਓ ਧਰਤੀ ਦੀਓ ਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀਓ ! ਜੋ, ਨਾ ਰੱਖੋ ਜੀਵਨ
ਜੀਵੰਦਿਓ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲਿਓ ! ਨਿਕਤਿਓ ਅਤੇ ਮਹੀਵਨ !
ਇਕ ਤਰਲਾ ਜੇ, ਪਿਆਰ ਮੇਰਾ ਇਹ, ਕਦੇ ਨ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਵੇ :
ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਘੁਲ ਮਿਲ ਜਾਵਾਂ, ਜੇ ਸੱਧਰਾਂ ਪੁੱਜ ਥੀਵਨ । ੧੨੮ ।

ਬਾਤੜੀਆਂ ਪਿਆਰੇ ਦੀਆਂ ਭਲੀਆਂ, ਕਰ-ਕਰ ਸਮਾਂ ਲੰਘਾਇਆ
ਇਉਂ ਲੱਗਾ, ਜਿਉਂ ਅੰਦਰੋਂ ਹੀ ਕੋਈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਕੁੰਡ ਥਿਆਇਆ
ਖੋਹ ਨ ਉਠੀ, ਤੜਪ ਨ ਤਾਇਆ, ਠੰਢ ਜੋਹੀ ਕੋਈ ਪੈ ਗਈ :
ਯਾਦ ਤੇਰੀ ਹੀ ਸਖੀ ਬਣ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਰਦ ਵੰਡਾਇਆ । ੧੨੯ ।

ਅਬਰੋਂ ਮੌਤੀ ਕਿਰਨ ਕਿ ਜਾਂ ਇਹ ਪਲਮਣ ਪਏ ਸਿਤਾਰੇ
ਜਾਂ ਫਿਰ ਬਾਛ ਬਹਿੱਲਤੀਂ ਮੂਧਾ, ਚੰਬਾ ਪਿਆ ਖਿਲਾਰੇ
ਜਾਂ ਉਦਾਸ ਹਨ ਸਵਰਗੀ ਰੂਹਾਂ, ਮਾਤ ਲੋਕ ਲਈ ਰੋਵਣ :
ਮੀਂਹ ਬਰਸੇ ਜਾਂ ਤੂੰ ਪਿਆ ਬਰਸੇ, ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਪਿਆਰੇ । ੧੩੦ ।

ਕੀ ਖਰਕਾਸ਼ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਵਾਧੂ, ਜੋ ਰੱਬ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭਣਾ

ਜਿਉਂਦਾ ਛੱਡ ਅਣਹੋਇਆਂ ਪਿੱਛੇ, ਮੈਂ ਕਾਹਨੂੰ ਹੈ ਸਭਣਾ

ਫਿੱਤੋ, ਫਿੱਤਾਵੇਂ, ਪਿਆਰੇਂ, ਮਾਰੇਂ, ਜੀਵਾਲੇਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ :

ਕੀ ਲੈਣਾ ਉਸ ਅੰਬਰੀ ਰੱਬ ਤੋਂ, ਜੋ ਚਾਹਤ ਹੈ ਸਭਣਾ । ੧੩੧ ।

ਕਾਮ-ਕ੍ਰੋਧ ਖੰਡ ਚਮਕਿੱਦੜ ਦੇ, ਪੁੱਠਾ ਨੈ ਲਟਕਾਂਦੇ

ਪਿਆਰ-ਨਿਮਰਤਾ ਦੇਵੀ ਪਰ ਨੇ, ਆਕਾਸ਼ੀਂ ਪਹੁੰਚਾਂਦੇ

ਤੂੰ ਆਕਾਸ਼ੀ ਨੂਰ ਸੁਹਣਿਆਂ, ਦੇਵੀ ਪਰਾਂ ਸਹਾਰੇ :

ਸਾਡੇ ਤੇ ਵੀ ਤਰਸ ਪਇਓਂ ਈ, ਯਗਨੀਂ ਉੱਡਦੇ ਜਾਂਦੇ । ੧੩੨ ।

ਆ ਸੱਜਣਾ, ਤੇਰੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ, ਨਵਾਂ ਨਵੇਲਾ ਥਾਣਾ
 ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਮਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨੇ ਧਾਗੇ ਤੇ ਖਿਆਲਾਂ ਦਾ ਤਾਣਾ
 ਯਾਦ ਤੇਰੀ ਦੀ ਖੱਡੀ ਬਹਿ ਕੇ, ਮਨ-ਮਸਤਕ ਸੰਗ ਉਣਿਆ :
 ਕਲਮ-ਕਾਗਜ਼ ਸੰਗ ਕਟ ਕਟ ਸੀਵਾਂ, ਇਹ ਨਾ ਥੀਏ ਪੁਰਾਣਾ । ੧੩੩ ।

ਇਉਂ ਜਾਪੇ, ਜਿਉਂ ਪ੍ਰਸਪ-ਤਾਰੇਟੇ, ਅੱਜ-ਆਕਾਸ਼ਾਂ ਆਏ
 ਮੇਰੇ ਤੀਕ ਪਹੁੰਚਦੇ, ਸੁਖਮ ਕਵਿਤਾ ਬਣ ਬਣ ਜਾਂਦੇ
 ਨਿਰਮਲ ਸ਼ਾਰ ਵਹੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ, ਅੱਜ ਮਨ-ਮਸਤਕ ਥਾਣੀ :
 ਪਰ ਪਿਆਰੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਬਿਨਾਂ, ਇਹ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਂਦੇ । ੧੩੪ ।

-ਕੀ ਮੈਂ ਤੁੱਛ, ਨਿਕੁਣਾ ਬੰਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੂੰ ਵਡਿਆਇਆ
 : ਫਰਸ਼ੋਂ ਚੁੱਕ ਅਰਸ਼ ਤੇ ਪੜਿਆ, ਉੱਚਾ ਮਾਣ ਦਿਵਾਇਆ
 : ਅੱਜ ਮੈਂ ਕਰਨ ਪਾਤਾਲੀਂ ਘੁਮਾਂ ਤੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਗਾਹ ਮਾਰਾਂ :
 ਤੂੰ ਕਿਧਰੇ ਪਰ ਨਜ਼ਰ ਨ ਆਵੇਂ—ਜੋ-ਕਣ ਕਣ ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ । ੧੩੫ ।

ਨਾ ਕੁਲਾਬ ਨਾ, ਵੇਖ ਨ ਮੈਨੂੰ, ਜੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੁਝ ਹੋਵੇ
 ਤੇਰੇ ਵਾਕ ਜੁ ਸਾਹਵੇਂ ਮੇਰੇ, ਹੱਸ ਹੱਸ ਆਣ ਖਲੋਵੇ
 ਅੱਜ ਉਹ ਤੇ ਮੈਂ ਲੱਖੀਂ ਕੋਹੀਂ, ਤੂੰ ਇਕ ਟਿੱਚਰ ਜਾਪੇਂ :
 ਦੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਜਾਣ ਦੁਖਾਵੇ, ਪਛਤਾਵੇ ਤੇ ਰੋਵੇ । ੧੩੬ ।

ਵਾਏ ! ਨਾ ਵਗ, ਬੱਦਲਾ ! ਨਾ ਵਰ੍ਹ, ਬੁਲਬੁਲ ਨੀ ! ਨਾ ਬੋਲ
ਮੋਰਾ ! ਨਾ ਨੱਚ, ਸ਼ੇਰਾ ! ਨਾ ਮਚ, ਨਾ ਕਰ ਹੰਸ ! ਕਲੋਲ
ਮੈਂ ਦੁਖਿਆਰੀ ਅਤੀ ਬੇਚਾਰੀ ਤੜਪਾਂ ਸਾਜਣ ਦੇ ਲਈ :
ਸਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਸੁਖਾਏ, ਜੀਵੇ ! ਜੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਹੋਇ ਕੋਲ । ੧੩੭ ।

ਓ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਕਿਟਕਿਓ ! ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਬੋਲ ਪਓ
ਰੇਸ਼ਮ ਚਰਨਾਂ ਵਾਲੜੇ ਦੀ ਕੁਛ ਬਾਤ ਕਹੋ
ਤੁਸੀਂ ਖੂਬ ਹੋ ਜਾਣਦੇ ਉਸ ਦਾ ਤਰਸ, ਦਇਆ :
ਤੁਰਦਾ ਕਿਹਾ ਮਲੂਕੜਾ ਜਿਉਂ ਫੁਲੋਂ ਖੁਸ਼ਬੋ । ੧੩੮ ।

'ਆਹਾ ! ਕਿੰਨਾ ਸੁਖ ਹੈ ਆਇਆ, ਤੇਰਾ ਚੇਤਾ ਕਰ ਕੇ
 ਕਈ ਵੇਰਾਂ ਚੇਤਾ ਦੁੱਖ ਦੇਵੇ, ਸੁਖ ਚਾਹਵਾਂ ਤਦ ਮਰ ਕੇ
 ਇਕੋ ਯਾਦ ਵਿਚ ਇਹ ਕੀ ਏ ? ਜੀਕਰ ਚੰਦ ਦੁਰੰਗਾ :
 'ਆਵੇਂਗਾ ਤਾਂ ਪੁੱਛ ਲਵਾਂਗਾ ਚਰਨਾਂ ਤੇ ਸਿਰ ਧਰ ਕੇ । ੧੩੯ ।

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰੀਂ ਪਿਆ, ਲੈ ਵਿਪਲਵ ਦਾ ਰਾਹ
 ਦੁਨੀਆਂ ਧਨ ਦੇ ਢੇਰ ਹੇਠ, ਚਿਰ ਤੇਂ ਰਹੀ ਕਰਾਹ
 ਆ ਮੇਰੇ ਸੰਗ ਸੁਹਣਿਆ, ਸਕਤੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲੈ :
 'ਜੁਗ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਸਾਜੀਏ ਲਈਏ ਧਰਤ ਸਜਾ । ੧੪੦ ।

ਗੁੜ, ਸ਼ੱਕਰ, ਖੰਡ ਮਿੱਠੜੇ, ਮਿਸ਼ਰੀ, ਬਹਿਦ ਮੰਹਾਨ
 ਦੁਧ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਰਸ ਗਰਜ ਦਾ, ਭੁਲਦਾ ਦੇਬੇ ਆਨ
 ਜਦੋਂ ਗੁਲਾਬੀ ਬੁਲ੍ਹਾਇਹ, ਧੀਮੇ ਬੋਲਣ ਬੋਲ :
 ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਮਿੱਠਤ ਘੁਲੇ, ਓ ਸਵਰਗੀ ਮਹਿਮਾਨ । ੧੪੧ ।

ਜੀਕਰ ਚਸਮੇ ਨੀਰ ਦੇ, ਵਗੀ ਜਾਣ ਇਕ ਸਾਰ
 ਤੇ ਝਰਨੇ ਨਿੱਤ ਝਰ ਰਹੇ, ਅਨ ਹਦ ਤੇ ਇਕ ਤਾਰ
 ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰ ਦੀ, ਅਪਣੇ ਅੰਦਰੀਂ ਤੌਰ :
 ਸਜਣਾ ! ਰਹੇ ਸਲਾਮਤੀ ਮੰਟਕ ਹੁਲਾਰੇ ਮਾਰ । ੧੪੨ ।

ਗੁੰਜ ! ਮੇਰੇ ਹਿਰਦੇ ਦੀ ਵੀਣਾ, ਪਹੁੰਚੇ ਗੁਰ ਚਰਨੀ ਝਟਕਾਰ
 ਦੁਖ-ਸੁਖ, ਰਾਗ-ਦੋਸ਼, ਮੋਹ-ਮਤਸਰ, ਵਹਿਣ ਏਸ ਸ੍ਰਰ ਦੀ ਗੰਗ-ਧਾਰ
 ਸੁਧ, ਮਾਨਸਰ ਵਾਂਗ ਆਤਮਾ, ਪੁਲਕਿਤ ਹੋਇ, ਲੈ ਸਤਿਗੁਰ-ਪ੍ਰੇਮ :
 ਨਾ ਸੁਣ ਲੋਕਨ ਕੀ ਬੰਗਾਈ, ਉਪਮਾਂ ਤੇ ਬੈਸੰਤਰ ਡਾਰ । ੧੪੩ ।

ਫੇਰ ਤੇਰੀ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਖਿੜ ਪਈ, ਅੱਜ, ਅੰਦਰ ਫੁਲਵਾੜੀ
 ਫੇਰ ਦਿਲੇ ਨੂੰ ਕੁਛ-ਕੁਛ ਹੋਵੇ, ਫੇਰ ਮਘੀ ਚੰਗਿਆੜੀ
 ਫੇਰ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਛ ਗਈ, ਮਨ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਖੁਭਿਆ :
 ਪਿਆਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਸਤਿਗੁਰੂ ! ਵੱਸੀ ਫੇਰ, ਉਜਾੜ-ਈ । ੧੪੪ ।

ਨਾ ਭੁੱਲ ! ਤੈਨੂੰ ਭੁਲਿਆਂ, ਮੇਰਾ ਮਰਨ, ਜੀਵਨੋਂ ਹੋਵੇ
ਦੂਰ ਨ ਹੋ, ਤੇਰੇ ਬਿਨ ਮੇਰਾ, ਅੰਦਰਲਾ ਨਿੱਤ ਰੋਵੇ
ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਜੇ ਤੂੰ ਹੀ ਵੱਸੇਂ, ਤਾਂ ਜਗ ਵਸਦਾ ਜਾਪੇ :
ਦੇਹ ਸੁਮੱਤ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮੇਰੇ, ਮਨ ਦੀ ਭਟਕ ਖਲੋਵੇ । ੧੪੫ ।

ਖੁਸ਼ ਹੋ ਤੱਕੋ, ਜੀਵਨ ਥਰਸੇ, ਇਸ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਆਸ਼ਾ
ਪਿਆਰੇ ਬੋਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਤੇਰੇ, ਉਠਾਂ, ਛੋੜ ਨਿਰਾਸ਼ਾ
ਛੁਹੋਂ ਜਿ ਪਿਆਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ, ਮੈਂ ਵਿਸਮਾਦ ਗੁਆਚਾਂ :
ਏਹੋ ਹੈ ਇਕ ਚਾਹ ਕਿ ਸਮਝਾਂ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ । ੧੪੬ ।

ਦੁਰ-ਹੋਇਆਂ ਵੀ-ਰਖ ਨੇੜੇ, ਇਹ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ੋਈ
 ਸੁਰਤ-ਰਹੇ ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਗੱਡੀ, ਰੋੜ ਨ ਸੱਕੇ ਕੋਈ
 ਟੇਰਾ ਧਿਆਨ, ਜਿਉਣ ਦਾ ਤੋਸ਼ਾ; ਇਸ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਨ ਆਵੇ :
 ਸਤਿਗੁਰ ਮੇਰੇ, ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣ ਤੇਰੇ ਸੰਭ ਕਰ ਹੋਈ । ੧੪੭ ।

ਮੈਨੂੰ ਠਹੀਂ ਪਰਵਾਹ ਕਿ ਲੋਕੀਂ ਕਰਨ ਕੰਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ
 ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ, ਨਿਤ ਨਿਤ ਖਾਵਾਂ ਛੱਲਾਂ
 ਮੇਰੇ ਲਈ ਤਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਭੂ ਹੈ, ਤੂੰ ਹੀ ਭੇਤ ਸੁਝਾਇਆ :
 ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਜੇ ਮਾਰ ਪਿਆਰ ਦੀ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਮੈਂ ਝੱਲਾਂ । ੧੪੮ ।

ਤਾਰੇ ਦੂਰ ਸੂਰਜੋਂ ਕਿਤਨੇ, ਬੀਜ ਪ੍ਰਿਥਵੀਉਂ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ
ਚਾਨਣ, ਨਿੱਘ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ, ਰਹਿੰਦੇ ਆਪੇ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ
ਸਮਾ ਪੁਜਣ ਤੇ ਚਾਨਣ ਪਸਰੇ, ਵਰਖਾ ਤੋਂ ਧਰਤੀ ਮਸਤੀਵੇ :
ਦੂਰ ਲੁਕੇ ਪਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ, ਅੰਟ ਓਸ ਦੇ ਚਰਨ ਹਜ਼ੂਰ । ੧੪੯ ।

ਕਹਿੰਦਾ ਸੈਂ ਤੂੰ, ਪਿਆਰ ਜਗਤ ਦਾ, ਝੂਠਾ, ਕੋਝਾ, ਕੱਚਾ
ਇਕੋ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਮਿੱਠਾ, ਪੂਰਨ, ਸੁਖਦਾ, ਸੱਚਾ
ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰਭੂ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰਾ ਹੋਰ ਜਿਥੋਈਂ ਟੋਲੇ :
ਦੁਖਾਂ, ਭਟਕਦਾ ਫਿਰਾਂ; ਗੁਆਚਾਂ ਜਿਉਂ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਬੱਚਾ । ੧੫੦ ।

੨੮੫

ਰਹਾਂ ਚਿਤਵਦਾ ਤੈਨੂੰ ਹੀ, ਜਦ ਮਹਾਂ ਅਨੰਦ ਵਿਚ ਆਵਾ
 ਕੁੱਲ ਵਿਵਾਦ, ਮੁਸ਼ਕਲਾ ਭੁਲ ਕੇ, ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਖੋ ਜਾਵਾਂ
 ਤੇਰੀ ਮਹਾਂ ਵਿਰਾਟ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ, ਜਦ ਮਿਲਦਾ ਝਲਕਾਰਾ :
 ਹਉਮੈ ਰਹਿਤ, ਸਨਿਮਰ-ਹੋਕੇ, ਲਗ ਚਰਨੀਂ ਸੁਖ ਪਾਵਾਂ । ੧੫੧ ।

ਰੰਗ ਤਮਾਸ਼ੇ ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ, ਤੇਰੇ ਹੀ ਹਨ ਪਿਆਰੇ
 ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਹਰ ਇਕ ਵਿੱਚੋਂ, ਤੇਰੇ ਮਿਲਣ ਨਜ਼ਾਰੇ
 ਕਿਸ ਨੂੰ ਨਿੰਦਾ ? ਕਿਨੂੰ ਸਲਾਹਾਂ ? ਨਿੰਦਾ, ਉਸਤਤ ਤੇਰੀ :
 ਨਿੰਦਾ ਛੱਡ ਮੈਂ ਪਿਆ ਸਲਾਹਾਂ-ਜਦ ਤੇਰੇ ਹਨ ਸਾਰੇ । ੧੫੨ ।

ਤੇਰੀ ਭਗਤੀ-ਤੇਰਾ ਸਿਮਰਨ ਜਾਂ ਮਾਲਾ ਦੇ ਮਣਕੇ ?
 ਹਉਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਫੇਰ ਫੇਰ ਕੇ, ਲੱਖਾਂ ਖਾਲੀ ਛਣਕੇ
 ਜੀ ਕਰਦੇ ਮਨ ਦੇ ਮਣਕੇ, ਨੂੰ ਵਿੱਚ ਰਜਾ ਦੇ ਫੇਰਾਂ :
 ਭਲੇ ਬੁਰੇ ਦੀ ਖਿੰਤਾ ਛੱਡਕੇ, ਸਿੱਧਾ ਤੁਰਕੇ, ਤਣ ਕੇ । ੧੫੩ ।

ਤੂੰ ਹੈਂ ਦੂਰ, ਦੁਰਾਡਾ ਬਹੁਤਾ, ਸਣਦਾ ਹਾਂ ਕਨਸੌਆਂ
 .ਪਲ ਪਲ ਚਿਤਵ ਚਿਤਵ ਕੇ ਤੈਨੂੰ, ਮਹਿਸੂਸਾਂ ਖੁਸ਼ਬੋਆਂ
 ਧਿਆਨ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪਾ ਪਾ ਸਿੱਜਾਂ, ਪਿਆਰ-ਨਿਸ਼ਾਨੀ-ਬੂਟਾ :
 'ਫੁਲੇ ਫੁਲੇ ਸਦਾ ਸੁਖ ਦੇਵੇ' ਸੋਚ ਸੋਚ ਖੁਸ਼ ਹੋਵਾਂ । ੧੫੪ ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਭਰਮਟ ਵਿਚ ਫਿਰਦਾਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੱਲਾ ਕੱਲਾ
 ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨ ਸਭ ਕੁਛ ਸੁੰਦਾ, ਅੰਦਰ ਝੱਲਾ ਝੱਲਾ
 ਮਨ ਦੀ ਪੀੜ ਲੁਕਾ ਕੇ ਰੱਖਾਂ, ਮਾਲ ਜਿਵੇਂ ਚੋਰੀ ਦਾ :
 . : ਯਾਦ ਤੇਰੀ ਵਿਚ ਰਹਾਂ ਗੁਆਚਾ, ਕਰਦਾ ਅੱਲਾ ਅੱਲਾ । ੧੫੫ ।

ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਹਿਰਦਾ ਹੈ ਧਰਿਆ, ਮੈਂ ਹਾਂ ਖਾਲੀ ਖਾਲੀ
 ਵੱਥੇ, ਜਿਵੇਂ ਪਰਾਹੁਣੇ ਅੱਗੇ-ਆ ਜਾਇ ਖਾਲੀ ਥਾਲੀ
 ਪਲ ਪਲ ਜੁਗੜਾਂ ਬਣ ਬਣ ਲੰਘੇ, ਦਿਲ ਦਾ ਦਰਦ ਲੁਕਾ ਕੇ :
 ਵਿਚ ਹਾਣੀਆਂ ਬਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਮੈਂ ਬਣ ਕੇ ਸਦਾ ਸਵਾਲੀ । ੧੫੬ ।

ਚਸਮੇ ਨੂੰ ਕੀਕਰ ਬੰਨ੍ਹ ਲੱਗੇ, ਰੋਕੇ ਕੌਣ ਤੁਛਾਨ ?
ਕੌਣ ਨੀਂਦ ਵਿਚ ਸੁਪਨੇ ਡੱਕੇ, ਕੈਦੇ ਕੌਣ ਧਿਆਨ ?
ਦੂਰ ਰਹੋ, ਚਾਹੇ ਰਹੁ ਨੇੜੇ, ਇਹ ਨੈ ਤਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ :
ਮਨ ਮੇਰਾ ਤਾਂ, ਪਿਆਰੇ ਮੇਰੇ, ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ । ੧੫੭ ।

ਪ੍ਰਿਯ ਜੀ, ਤੇਰੇ ਵਿਛੋੜੇ ਅੰਦਰ, ਦੁਭਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜੀਣਾ
ਜਿਉਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਆਸ਼ਕ ਨੂੰ, ਪਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਪਿਆਲਾ ਪੀਣਾ
ਤੇਰੇ ਬਾਝ ਜਗਤ ਦੇ ਸੁਖ ਤੇ, ਧੰਧ ਦੁਖਾਵੀਂ ਛਾਈ :
ਰੂਹ-ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਚੁਗਣ ਲਈ ਹੁਣ, ਮਿਲਿਆ ਗ਼ਮ ਦਾ ਚੀਣਾ । ੧੫੮ ।

੮੯

ਭਿਲਮਿਲ ਭਲਕੇ ਦੂਰ ਸਿਤਾਰਾ, ਮੰਨੂੰ ਸੈਨੀਆਂ ਮਾਰੇ
 ਕਦੇ ਕਦੇ ਇੰਜ ਹੋ ਜੀ ਜਾਂਦੇ, ਨਾ ਘਬਰਾ ਪਿਆਰੇ !
 ਤਨ ਤਾਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਲੱਖ ਵਾਰੀ, ਮਨ ਨਾ ਵਿੱਥਾਂ ਰੱਖਣ :
 ਫਿਰ ਇਹ ਕਿਰਨਾਂ ਰਹਿਣ ਸਾਝੀਆਂ, ਰੂਹ ਦੇ ਮਿਲਣ ਨਜ਼ਾਰੇ । ੧੫੯ ।

ਘੁੱਪ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤੀਂ ਪਾਧੀ, ਜੀਕਰ ਰਾਹ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇ
 ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਹੱਸਦਾ ਪਿਆ ਦੀਪਕ, ਜੀਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਲਾਵੇ
 ਤਿਵੇਂ ਦੂਰ ਸਾਜਣ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਆਸ ਕਿਰਨ ਲਿਸ਼ਕਾਂਦੀ :
 ਤਕੜਾ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰੀ ਜਾਰ ਤੂੰ, ਇਕ ਦਿਨ ਮੰਜ਼ਲ ਆਵੇ । ੧੬੦ ।

ਧਰਮ ਕਰਮ ਦੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਾ, ਜਾਣਾ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਤੇਰੀ
 ਖਤਮ ਕਰੇ ਅਗਨੀ ਦੇ ਕਣ ਜਿਉਂ ਪਾਪ ਕੁਕਰਮਾਂ ਦੇਰੀ
 ਮੈਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਲੈ ਮਾਣ ਨਾ ਕੀਤਾ, ਸਿਰ ਸੁੱਟ ਸਜਦੇ ਕਰਦਾਂ :
 ਕੀ ਹੁੰਦਾ, ਜੇ ਤੂੰ ਨਾ ਸੁਣਦੇਂ, ਪਿਆਰੇ ! ਬਿਨਤੀ ਮੇਰੀ । ੧੬੧ ।

ਅਪਣਾ ਪਿਆਰ ਆਪ ਹੀ ਲਾਏ, ਆਪੇ ਦਏ ਵਿਛੋੜੇ
 ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਹ ਹੀ ਜਾਣੇ, ਭਲੇ-ਵਿਛੋੜੇ, ਜੋੜੇ
 ਉਸ ਦੀ ਓਟ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਸ਼ੰਕਾ :
 ਕਬਹੂੰ ਜੀਅੜਾ ਉਭ ਚੜ੍ਹਤ ਹੈ, ਕਦੇ ਹਿਠ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੋੜੇ । ੧੬੨ ।

ਰੇਮ ਰੇਮ ਰਾਜੀ ਤੇਰੇ ਤੇ, ਤੂੰ ਸੁਖ-ਜੀਵਨ ਦਿੱਤਾ
 ਅੱਠੇ ਪਹਿਰ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਰੱਖੇਂ, ਇਹ ਵਡਭਾਗ ਅਮਿੱਤਾ
 ਸਹਿਦ ਚੁਫੇਰੇ ਧਰ ਦਿੱਤਾ ਈ, ਕੋੜਾਂ ਮੁੱਲ ਨ ਵਿਆਪਣ :
 ਨਿਵਿਆਂ ਰਹਾਂ ਸੁਕਰ ਤੇਰੇ ਵਿਚ, ਪ੍ਰਿਯ ਸਤਿਗੁਰ, ਪ੍ਰਿਯ ਮਿੱਤਾ । ੧੬੩ ।

ਅੱਜ ਤੇਰੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਪਿਆਰੇ, ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ ਫੇਰ ਪਟਾਰੀ
 ਲੱਖਾਂ ਰੂਪ ਤੇਰੇ ਨੇ ਦਿੱਸੇ, ਕੈਸੀ ਕਰੇਂ ਅੱਯਾਰੀ
 ਰੱਖੋਂ ਦੂਰ, ਰਹੇਂ ਪਰ ਨੇੜੇ, ਜਿਉਂ ਈਸ਼ੁਰ ਦੀ ਲੀਲਾ :
 ਓਤਪੋਤ ਰਹਿ ਤੇਰੇ ਸੰਗ, ਮੈਂ ਮਾਣਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਰੀ । ੧੬੪ ।

੬੨

ਜੀਕਰ ਨੀਰ ਵਗੇ ਬਿਆਸਾ ਦਾ, ਰੋ ਰੋ ਜਿੰਦ ਗੁਜ਼ਾਰੀ
ਇਕਰਾਰਾ ਦੇ ਕੰਢੇ ਖੁਰ ਖੁਰ, ਦੇ ਗਏ ਇਕ ਖੁਆਰੀ
ਤੂੰ ਮਹਾਨ, ਮੈਂ ਨੀਵੀਂ ਹੀ ਸਹੀ, ਕੀ ਵਡਿਆਈ ਤੇਰੀ :
ਜੀਉਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਬਰ ਵਿਚ ਤੜਪੇ, ਮੈਂ ਹਾਂ ਅਤੀ ਦੁਖਾਰੀ । ੧੬੫ ।

ਐਸਾ ਰੋਗ ਲਗਾਇਓਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਨਾ ਮੌਵਾਂ ਨਾ ਜੀਵਾਂ
ਦੂਰ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਜ਼ਹਿਰ ਪਿਆਲੇ ਪੀਵਾਂ
ਮੌਤ ਮਜਾਖਾਂ ਕਰ ਕਰ ਜਾਵੇ, ਤੜਪਾਂ ਪਾਰੇ ਵਾਂਗਰ :
ਤੇਰੀ ਮਿਹਰ ਉਭੀਕਾਂ ਬੈਠੀ, ਸਹਿੰਦੀ ਦੁੱਖ ਅ-ਸੀਵਾਂ । ੧੬੬ ।

੯੩

ਨੈਣਾਂ ਨੂੰ ਡਾਦੀ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ, ਕਦ ਪ੍ਰਿਯ ਦਰਸਨ ਪਾਣ ?
 ਕੰਨ ਸਹਿਕਦੇ ਉਨ ਬੋਲਾਂ ਲਈ, ਜੋ ਮੁਰਦੇ ਜੀਵਾਣ
 ਫੁਹ ਲਈ ਤੜਪ ਤੜਪ ਤਨ ਪੈਂਦਾ, ਪਾਰਸ ਫੋਹ ਪਿਆਰੀ :
 ਜਿਸ ਮਿਲਿਆਂ ਕੰਚਨ ਹੋ ਜਾਈਏ ਸਭ ਸੁਖ ਚਰਨੀਂ ਆਣ । ੧੬੭ ।

ਵੱਲਾਂ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰ ਕੇ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਪਾਪ ਕਮਾਇਆ
 ਲੀਲ੍ਹਾਈ ਦੀ ਲੀਲ੍ਹਾ ਤਕ ਤਕ, ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਇਆ
 ਹਲਤ ਪਲਤ ਮੇਰੇ ਦਾ ਰਾਖਾ, ਆਪੇ ਈ ਉਹ ਹੈ ਵੇ :
 ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨ ਕੋਈ, ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਦਿਸ ਆਇਆ । ੧੬੮ ।

ਜਿਸ ਦਾ ਰਾਖਾ ਆਪ ਸੁਆਮੀ, ਕੋਣੇ, ਕਿਵੇਂ ਉਸੇ ਮਾਰੇ
 ਮੇਰੇ ਉਹਦੇ ਰਾਹ ਛੱਡ ਛੱਡ ਤੁਰਦੀ, ਰਾਹੇ ਰੁਸ਼ਨਾਦੇ ਤਾਰੇ
 ਪਤ ਮਤ ਗਤ ਦਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜੋ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਰਿਦੇ ਵਸਾਏ :
 ਲੱਖ ਤੁਫਾਨ ਸੁਖਾਵੇਂ ਲੰਘਣ, ਸਾਬਰ ਲਏ ਨਜ਼ਾਰੇ । ੧੬੯ ।

ਕਪੜੇ ਧੋ ਧੋ ਲੋਕੀ ਥੱਕਦੇ, ਜਹਿਰ ਉਥਾਲੇ ਵਿਰੋਧੀ
 ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੂੰ ਅਡੋਲਤਾ ਬਖਸ਼ੀ ਉਹ ਨ ਹੋਇ ਕਰੋਧੀ
 ਤੂੰ ਸੁਮੱਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇਂ, ਸੁਣ, ਤੱਕ, ਲੈਣ ਨਜ਼ਾਰੇ :
 ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਪਿਆਰੇ, ਲੈ ਕੇ ਅਪਣੀ ਗੱਦੀ । ੧੭੦ ।

ਦੋਸਤ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੈਨੂੰ ਮਿਲਦੇ, ਸਭ ਨੂੰ ਜਾਣੇ, ਮੰਨੇ
 ਅਪਣੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੱਥ ਰੱਖ ਕੇ ਬਾਹਰੋਂ ਬਾਹਰੋਂ ਭੰਨੇ
 ਚੱਕੀ ਦੀ ਕਿੱਲੀ ਦੇ ਵਾਂਗਰ 'ਦਾਣਾ' ਪਾਸ ਲੁਕਾ ਕੇ :
 ਦੁਹਾਂ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰੀਂ ਕੇੜੇ, ਦਾਣਾ ਮੂਲ ਨ ਭੰਨੇ । ੧੭੧ ।

ਸਭ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਏਸ ਦੇ, ਸਭ ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪੇ
 ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਪੂਜਾ, ਹਰ ਥਾਂ ਇਹੀ ਸਿਵਾਪੇ
 ਉਚ-ਨੀਚ ਵਣ-ਕੁਟ ਨਦ-ਪਰਬਤ, ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਸਮਾਇਆ :
 ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਮੁਕਤ ਹੋ ਪ੍ਰਾਣੀ, ਮੁੱਕਣ ਕੁੱਲ ਸਿਆਪੇ । ੧੭੨ ।

ਸਭੋ ਪੁੰਨ ਭੇਟ ਨੇ ਤੇਰੀ, ਸਭੋ ਪਾਪ ਸਮਰਪਣ
 ਕਰਮ ਦੁਹਕਰਮ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਦੁਖ ਸੁਖ ਤੈਨੂੰ ਅਰਪਣ
 ਤੈਥੋਂ ਬਿਨ ਜਦ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਕਿਉਂ ਮੈਂ ਦੁਬਿਧਾਵਾਂ :
 ਦੀਨ-ਦੁਨੀ ਤੇ ਜੀਵ-ਈਸ਼ ਦਾ ਤੂੰ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈਂ ਦਰਪਣ । ੧੭੩ ।

ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ ਪਰੇਰਕ ਦਰਸ਼ਨ, ਇਹ ਹਿਰਦੇ ਵੱਸ ਜਾਣ
 ਕਲਹ, ਕਲੇਸ਼, ਕਸ਼ਟ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ, ਦਿਲ ਤੇ ਕਦੇ ਨ ਆਣ
 ਹਰ ਵਿਚ ਪਾ ਇਸ ਦਾ ਝਲਕਾਰਾ, ਜੇਕਰ ਜਗ ਵਿਚ ਰਹੀਏ :
 ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਆਪੇ, ਭੁਗਤਿ, ਜੁਗਤਿ, ਕਲਿਆਣ । ੧੭੪ ।

ਇਹ ਮੁਸਕਾਣ ਜਿਦ੍ਹੇ ਤੇ ਪੈਂਦੀ, ਹਰਦੀ ਕਸ਼ਟ ਕਲਸ਼
 ਇਨ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰਾ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼
 ਇਸ ਮੁਖ-ਮੰਡਲ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੀ, ਭੈ-ਨਾਸ਼ਕ ਭਵਜਲ ਦੇ :
 ਕੀ ਤਕ, ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਵੋ, ਰਹਿਸ਼ੋ ਸੁਖੀ ਹਮੇਸ਼। ੧੭੫।

ਇਸ ਅਵਤਾਰ ਦਿਵਸ ਦੇ ਅਵਸਰ, ਦਾਨ ਦਿਓ ਦਾਤਾਰ
 ਮਨ-ਮੰਦਰ ਵਿਚ-ਇਸ ਮੂਰਤ ਬਿਨ, ਹੋਰ ਨ ਰਹੇ ਅਸਾਰ
 ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਮਦ, ਲੋਭ, ਮੋਹ ਸਭ, ਸੰਜਮ ਦੇ ਵਿਚ ਆਣ :
 ਸਦੇ ਗੁਣ ਵਧਣ ਫੁੱਲਣ ਦਿਨ ਪਰ ਦਿਨ, ਹਰ ਥਾਂ ਹੋਣ ਦੀਦਾਰ। ੧੭੬।

੯੬

ਨਾ ਜੀ ਵੇਖੋ ਕਰਮ ਅਸਾਡੇ, ਅਪਣਾ ਬਿਰਦ ਵਿਚਾਰੋ
ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਭਵ ਸਾਗਰ ਡੁਬਦੇ, ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਤਾਰੋ
ਬਹੁਤ ਹੋਈ ! ਅਭਿਮਾਨ ਭੋਗਿਆ, ਹੋਰ ਨ ਹੁਣ ਅਜਮਾਓ :
ਅਪਣੇ ਜਾਣ ਬਾਹ ਦੇ ਅਪਣੀ, ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਜਲਦ ਉਥਾਰੋ । ੧੭੭ ।

ਜੇ ਤੇਰੇ ਚਰਨਾਂ ਸੰਗ ਲਿਪਟਾਂ, ਤਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਧਿਆਵਾਂ
ਜੇ ਤੇਰੇ ਬਚਨਾਂ ਤੇ ਚੱਲਾਂ, ਤਾਂ ਸੁਖ ਸਦਹੀ ਪਾਵਾਂ
ਜੇ ਤੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਵਾਂ, ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਕਹਾਵਾਂ
ਤੂੰ ਹੀ ਤੂੰ ਦਿਸੇਂ ਹਰ ਪਾਸੇ, ਤਾਂ ਮੈਂ, ਤੂੰ ਹੋ ਜਾਵਾਂ । ੧੭੮ ।

੯੯

ਤੂੰ ਤਾਂ ਹੈਂ ਹਰ ਪਲ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਚ, ਮੈਂ ਜਦ 'ਹਉ' ਵਿਚ ਹੋਵਾਂ
 ਤੇਰੇ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ, ਸਮਝਾਂ, ਵੱਖ ਖਲੋਵਾਂ
 ਓਨਾ ਚਿਰ ਹੀ ਦੁੱਖ ਕਸਟ ਨੇ, ਪਾਣੀ ਕਤਰੇ ਵਾਂਗਰ
 ਜੇ ਸਾਗਰ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂ ਮੈਂ ਝੁਰਾਂ ਜਾਂ ਰੋਵਾਂ । ੧੭੯ ।

ਕੱਲ੍ਹ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਤੋਂਕਿਆ, ਮਾਂ ਦੀ ਗੰਦੇ ਬਾਲ
 ਕਿੰਵ ਅਰੂਪੋਂ ਤੂੰ ਫੁਟਦਾ ਏਂ, ਵੇਖਿਆ ਇਹੋ ਕਮਾਲ
 ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਵਧੇਂ, ਫੁਲੇਂ, ਪਰਕਾਸ਼ੇਂ, ਲੈਂਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ :
 ਤੈਥੋਂ ਸਦਕੇ ਹੋ ਹੋ ਜਾਈਏ, ਭੁੱਲ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਨਾਲ । ੧੮੦ ।

ਅੱਜ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਸੁਰ-ਤਾਲਾਂ, ਜਦ ਵਾ ਵਿੱਚ ਥੱਕਾਈਆਂ
ਮੇਰੇ ਤੇ ਉਹ ਤੇਰਾ ਜਾਦੂ ਬਣ ਕੇ, ਪ੍ਰੀਤਮ, ਛਾਈਆਂ
ਕਿੰਨਾ ਪਿਆਰਾ, ਕਿੰਨਾ ਮਿੱਠਾ, ਕਿੰਨਾ ਵਿਵਧ ਸੁਆਦਾ :
ਵਾਹ ਪਿਆਰੇ ਬਲਿਹਾਰੇ ਤੇਰੇ, ਅੱਜ ਨਵ-ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਬਿਆਈਆਂ । ੧੮੧

ਪ੍ਰੀਤਮ ! ਜਦ ਤੂੰ ਅੰਦਰ ਹੋਵੇਂ, ਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਏ ਬਾਹਰ
ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵੱਸ ਜਾਂਦੀ, ਲੁਕਿਆ ਹੋਵੇ ਬਾਹਰ
ਅਨਹਦ ਰਸ ਕੋਈ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਏ ਤੇ ਅਨਹਤ ਸੰਗੀਤ :
ਇਕ ਅਨਜਾਣ ਜਿਹਾ ਵੀ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਦ ਮਾਹਰ । ੧੮੨ ।

• ੧੦੧

ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ, ਪਰ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਤੱਕਾਂ
 ਤੇਰਾ ਰੂਪ ਅਨੂਪ ਅਰੂਪਮ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਝੱਕਾਂ
 ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤੂੰ ਨਜ਼ਰ ਨ ਆਵੇਂ ਅੰਸੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੂਰਤ :
 ਤੇਰੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰੀਤਮ ਬੁਰ ਦੋਖਣ ਤੋਂ ਡੱਕਾਂ । ੧੮੩ ।

ਦੇਰ ਨ ਲਾ, ਹੁਣ ਦਰਸ ਪਰਸ ਦੇਹ, ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਕੁਝ ਹੋਵੇ
 ਤੇਰੀ ਪਿਆਰ-ਪੀੜ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਤਮ ਰੋਮ ਰੋਮ ਅੱਜ ਰੋਵੇ
 ਜੇ ਤੂੰ ਦੇਰ ਕਰੀ, ਤਾਂ ਵੇਖੀਂ ਹੰਝੂਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਥੀਸਾ :
 ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੇਰੀ ਸਾਰੀ ਲੀਲਾ, ਰੁੜ੍ਹਦੀ ਨਹੀਂ ਖਲੋਵੇ । ੧੮੪ ।

ਉਸ ਅਰੂਪ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕੀ ਜਾਣਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ-ਪਸਾਰ
ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਾਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਹੈ ਅਰੂਪ ਦਾ ਸਾਰ
ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਰਾਧਾਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਭ ਕੁਛ ਮੰਗਾਂ :
ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਮੁਸਕਾਨ ਵਿਚ ਨੇ, ਲੱਖਾਂ ਕੋਟ ਭੰਡਾਰ । ੧੮੫ ।

ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰ ਅੱਜ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਕੌਸੀ ਹੈ ਫੁਹ ਲਾਈ
ਜਿਉਂ ਉਬਾਲ ਨੂੰ ਠੰਢਕ ਪੈ ਗਈ ਸ੍ਰਾਂਤੀ ਬੁੰਦ ਥਿਆਈ
ਮਸਤੀ ਦੀ ਇਕ ਮਿਲੀ ਵਾਟਿਕਾ, ਸਹਿਰਾਵਾਂ ਦੀ ਤਪਸ਼ੀ :
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸਦਾ ਰੱਖ ਪ੍ਰੀਤਮ, ਜਾਵੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨਿਭਾਈ । ੧੮੬ ।

